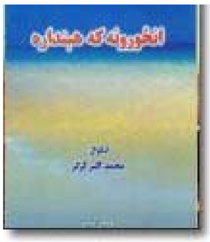

رونه
نداره

اکبر کرگر

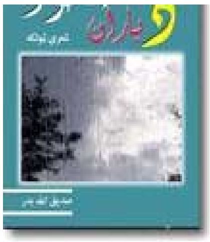

د باران
انځور

صدیق الله بدر

Ketabton.com

Downloaded from: www.ketabton.c

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورونه که هینداره

محمداکبر کرګر

کال: ۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	انځورونه که هینداره
لیکوال:	محمد اکبر کرګر
د چاپ تیراژ:	۵۰۰ یا ۱۰۰۰
د چاپ کال:	۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷م
د چاپ ځای:	د چاپخوني نوم، پېښور، پاکستان

ډالی:
ګراني لور ښانګې حنا کرګر ته چې ژوند يې د درد او کړاو
سره د مبارزي مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیک پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلفي کې وو ..
ـ ته ثوک یادوې ؟
ـ همدا چې عسکر یې نوم واخېست.
ـ ثوک ؟
ـ سربلند !!
په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو ؟
ـ د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته اوس چوپ شه دلته عسکر ګرځي چې خبرې مو وانه وري.
عسکر بیا بهر څو وارې د سربلند نوم واخېست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر وخوځاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتې وروستۍ جمعه وه. تنکۍ غرمه لګېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دوړو او خاورو ډک سړک نه په تنګو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. ښایسته د اوږدې کوڅې له نیمایې نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازې ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یوستوی کوچنۍ کړکۍ پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د اوسپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زوړنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پښو اواز وارېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغبړ نه وروسته په کوټه کې کښېناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنګو کوڅو څخه خاورین او د دوړو ډک سړک ته راووتو. د پسرلی په لګېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانګړې اغېز درلود، خو بوربوونکې فضا د ویرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردي کړي ول. موږ دواړه له تنګې کوڅې د سړک سوروړې غاړې ته راووتو.

موټر ته تم شولو سړک دوړو او ګرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او ناروښانه وه. کله چې به موټر تېر شو د دوړو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځېنو به بیا دسمال او یا د ځادر پیڅکه تر سپږمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې ګرد او خاورې یې په سپږمو کې داخلې نه شي.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه د سربلند کیسه کوم. هغه جګ نری زلمی وو. نري بریت یې دمخ د راوتلو بارخوګانو له پاسه د لیکانې د ښکلي خط په څیر برېښېدل. ببر او ښه ببر وېښتان یې پر اوږو پراته ول. د چپه تنۍ خت یې په غاړه وو. شمېرلې خبرې یې کولې. په حساب ګړېده. په حالاتو یې خبرې کولې. له مانه یې د خپلې مینې رازونه هم پټ نه ساتل. د ګاونډۍ پېغلې سره یې د خپلې مینې په باب ډېر څه وویل. هر وخت به یې د هغې خبرې کولې، خو دا وار یې ډېر څه وویل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډیو تلویزیون کې یې په کار پیل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالومیده، له خپله کاره او له خپلې مینې.

په خبرو خبرو کې د بس تمځای ته ورنژدې شولو. بیا بیا یې د حالاتو یادونه وکړه. همدومره یې وویل: زموږ ډېر دوستان او ملګري یې بندیان کړل. ډیر لانتې سړی دی. بېرحمه جلاد دی... د وخت واکمن ته یې اشاره وه.

په خبرو کې د بس تمځای ته ورسیدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پاماني مو وکړه. په بس کې یوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له لیرې مې کاته چې یو وار یې بیا شاته وکتل. ببر سر یې د ولو په مینځ کې راستون کړ او بیا یې لاس وخوځاوه. په دې هیله چې ژر ووینو او بیا ووینو. ګاډي حرکت وکړ، په دوړو کې ورک شو. ګاډی پنا شو . هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بیا مو سره ونه لیدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همداسې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پایڅو ته خوله رااچوي. موږ څوروي. بندیانوي. او شکنجه...))

له زمانخان کلا نه تر میرویس میدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنګېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره څورونکې وه. په زندان کې مو بهر انګړ ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بویناک دهلیز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بندیانو پایوزان راتلل او په وار به یې د هر چا نوم اخیست. ټول بندیان به خپلو نومونو اخیستلو ته غوږ ول.

څو میاشتې وروسته کوټه قلف دهلیز ته یوړل شوم. هلته په یوه تنګه کوټه کې چې ایله بیله څلور تنه به خوا په خوا سره ځایېدل، پریوتلو. سرباز یو نوم واخیست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند، سربلند!

خو د نامه څواب چا ونه وایه لکه چې دلته نور سربلند نه وو، لکه چې سربلند هماغه یو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جګ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د نامه په وړاندې څوک پیدا نه شول. اورمرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار څو څو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به څو څو وارې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلې ول؟ د دې تصورکول نو بېله او جلا خبره ده چې څنګه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناڅاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند ؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنګو کوټو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا واړاوه. هغه له لیرې مخ را واړاوه. لاس یې وخوځاوه. نه، نه. نه خو بس بېرته شاته راغی او نه خو هغه له تنګو کوټو بېرته راووت. همداسې په تنګو کوټو کې د تورتمونو ... او ترګمیو په کوټو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملګری وو . له ماسره په دهمزنګ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخېست.

اوس یې هم یوه نښه له ماسره شته. د ډېرو خطرونو سره سره مې له لاسه ورنه کړه ګوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم.
ما د صمد خبره ونیوله ترې و مې پوښتل:
ښه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ماښام یې هغه کوټې ته رانهویست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د بربښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړي ول. په کالیو یې د وینو رټې پرتې وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لوړ پوړو پخپله تحقیق (ګروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کارکولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او بربښنا له امله خبرې نه شوې کولی. ډېر وروسته په خبرو راغی. څو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهور وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو.
ما ترې وپوښتل:
څه یې ترې غوښتل:
صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او څو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي.
پوښتنه یې ترې کوله: ورونه دې چیرې دي ؟

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري دې کوم دي ؟ له چا سره روابط (اړيکي) لري ؟ او داسې نور...

په اخيره شپه له وهلو ګونګی شوی وو . په ډير کړاو يې په پنسل يو ليک وليکه. پر ما يې ټينګه وکړه چې هرومرو يې د هغه کورته وسپارم . هغه پنسل په ګوتو کې نه شو نيولی. ګوتې يې پړسېدلې وې، بربښنا يې ګوتې پړسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر رانوت. هغه يې په ځنګلوکې ونيو او کش يې کړ. او په زوره يې تور موټر ته پورته کړ. بيا راستون نه شو. ويل کېدل چې مرګ او وژلو ته بنديان له لسو بجو وروسته له کوټو ويستل کېدل او بيرته نه راستنېدل. ما يې ليک وپوښته چې څه شو:

ـ فکر کوم چې ليک به اوس هم له ما سره وي:

صمد له ځايه پورته شو. دکوټې په ديوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ايله بيله د سړي سر ور رسېده. اخوا دې خوا يې وکتل بيرته کښېناست.

وي ويل: څوک نشته. د کاليو غوټه يې را پرانېسته پرتوګ يې ترې راوويست . د پرتوګانې په غل بازي کې يې ګوتې ننه ايستې. يوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) يې ترې راوويسته او ماته يې راکړه. ويل يې دا ګوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر يې بيرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم بايد د هغه مور ته يې وسپارم.

په کوچني ليک کې يې ليکلي ول:

ګرانې مورې. او د کور...

سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي وايم. ما نن شپه چانواري کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پربږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشرمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو واېې نخېست. هر څوک په ژوند کې يوه لاره غوره کوي. زه هم ديوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملګرې ته مې ډيره مينه. مخ يې د وروستي وار لپاره د دې ليک د تورو په وسيله ښکلوم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جګو سترګو له تاسو سره په خوبونو او خيالونو کې.

د ليک په خلاصېدو سره زما ستونی وپړسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ يې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر رانوت. او صمد يې هم په توره شپه له کوټې وويست او بيا يې پته ونه لګېده.

۲۰۰۵ کال اپريل ۴

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپکاوی

د یکه (یله) زار له غرِ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پیل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو یو سړی په چابکۍ د دېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کښېناست.
مجلس او ټنګ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بیا چا د فضل نوم وانه خېست. راپاڅیدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کښېناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه څیرې ته یې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو متره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کښېناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کته پاڅیدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ویلي ول. ارومرو چې د ګوابښ خبره وه. زیات کلیوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځایونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانه او د لېرې ځایونو سیل کوونکي اوتر اوتر ښکارېدل. په ټولو کتونو کې ناستو کسانو یوه بل ته خولې نږدې کړې او ګونګوسي پیدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د یوه زاړه استاد هنرمند نه یې غوښتنه وکړه چې یوه چاربیته ووایي. هغه د چاربیتې پرځای د یا ټیک ستا په جبین دې نظم پیل کړ. ټنګ ټکور د مست او یاغي سیند پر سر په یوه لویه او پراخه دېره کې بیا رونق ونیوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سیند پر سر په لویه او پراخه دېره کې روان وو. د کښته او پورته درو څخه زیات خلک ورته راټول شوي ول. ډېر خلک ورته راغلي ول. لاندې د دېری په لمن کې د کونړ مست سیند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاری کېږي او له خولې ځګونه باسي. د تورې شپې په زړه کې لکه تور ښامار په سینه ښوېیده. څپو یې مستې غرغړې کولې. دېره د لالټینونو او ګیسونو رڼاګانو سپین پړک اړولې وه. د سیند د سر یخ باد به کله هم په دېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به یې یوځای د ارمونې په پردو کې سر تاو کړ. خو د سیند په اوږده تراړه کې د شپو لامبوزن ټل والا به له ورایه چې لالټینونه به یې د شونټۍ د رڼاګانو په څېر په لاسونو کې نیولي ول د سیند پر ټټر به د دېرې له څنګه تېرېدل.

محمد اکبر کرګر　　　　　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دېخوا د پشه کال گرمۍ د ټنگ ټکور او سندرو اوازونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کټونو ډېر اوږود کتار جوړ وو. دوه کتاره یو بل ته مخامخ جوړ ول. دېخوا او اخوا رنگارنگ کټونه پراته ول .کټونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځېنو پیاړمې کلکې وې، خو ځیني یې ځولۍ شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لگېده. یوازې لویانو د کټ د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغړېدل او یا به د ټغر په پیڅکه او یا به هم په پړندو خارو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به دواده د خاوند د کوم خپلوان یا کومې کورنۍ پسه او یا د حلالولو لپاره څاوري د واده لپاره راووست او دېرې ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو اوازونو به درزهار جوړ کړ. ښا بسته ډېرې ډزې به یې وکړې. ښه مې په یاد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپیان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شویو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخېست، بلکې یوازې د ادم خان دُرخانۍ، لیلا مجنون ، رابیا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او ښاپېرۍ نوم هم د مینانو په لوی قطار ور زیات شو ، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بندیز نه وو ، یوازې او یوازې د فضل په نوم بندیز وو چې دا مهال یې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

*** *** ***

دومره مې په یاد دي چې د لومړني ښوونځي په دویم یا درېیم ټولگي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو . موږ ټول ترې ویرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه یا ټولگي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوې برجورې کلا په مینځ کې چې د حکومتې رباط په نوم یادېده په لویه چوتره کې ناست وو. څو ټولگي به خوا په خوا ناست ول .د ماشومانو له هر ټولگي نه به د شاتو د مچیو په څېرد سبق بنگاري اورېدل کېدل. له هر ټولگي به یو موزون اواز راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وایي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولگي په مخ کې په غوړېدلي څادر ناست وو . د حاضرۍ او ترقي تعلیم کتابونه به یې په مخ کې ایښي ول. او د هغو د پاسه به یې یوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ایښې وه . کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترگیو او بیا به مو د توت پرېړې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ویره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاگرد په سبق کې بند پاتې شو او یا به یې سبق ښه نه وو زده کړی، نو لایق شاگرد ته به یې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو وارې وهل شوی یم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې ښه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاگرد به مې ښه نه شو وهلی. په کرار او ورو گوزارونه

محمد اکبر کرگر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

به د دې سبب شول چې لغماني استاد به په قهر شو راپا به څېده او د وهلو د ښوولو په بهانه (پلمه) به یې ماته لښته ونیوه او بیا به یې راته وویل لاس ونیسه ما به لاس ونیوه. د لاس په نیولو به هغه څو خرپه تیر کړل. زه به لولپه شوم او بیابه یې راته وویل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال یوه معموله کیسه وه، د همغه رباط یا لوی کلا عادت وو. د رباط دیوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مینځ کې د لښتیو روانو اوبو هم دا کیسه کوله. د وهلو او سېزلو کیسه به یې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لږ شان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به یې ښه راشه درشه نه درلوده، یا به یې د حکومت خریداري او بېګار ته غاړه نه ایښوده، نو هغه به د سپاهیانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنیه ساده ظابط ګي او علاقه دار به مجرم کس په سپاهیانو تاړه او داسې به یې واهه چې بیا به یې د چا خبره ښوروا هم نه تېرېده، نو زموږ ښوونځی هم په داسې یوه لویه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ همهلته سبق ویلو. لغماني استاد به په ډېر خوند درس راکاوه.

*** *** ***

یوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وری) میاشت نیمایي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اینځر ونې خو بیخي ډېرې ګڼې شوې وې. هوا توده شوې وه چې موږ د رباط په مینځ کې د تل په څېر کتار ودریدو. سرښوونکي د تل په څېر خپل نصیحتونه وکړل. په لمانځه اوداسه، عبادت، لویانو ته په درناوي، د سپو په جنګ نه اچولو، د ډبرو په نه ګوزارولو یې ټینګار وکړ او له خبرو ورسته یې هر ټولګي موذون قدم پرېښودلو. د هر ټولګي لین (کتار) به تر لوی دروازې چې لس متره دنګه (لوړه) او پنځه متره سوروره (پلنه) وه نه وېجاړېده. دروازه ډېره دنګه جوړه شوې وه. پر سر یې یوه لویه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سیمې علاقه دار کېښناستلو. موږ چې به له دغه دروازې ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو یوه ورځ په دروازه کې څه بل شان ګنه ګونه جوړه شوه. زموږ ټولګی د دروازې خوا ته ورننږدې شوی وو.

هلته لیرې د علاقه دار د میز نه لس متره لیرې یو سړی په وینو سره چاکو سره ولاړ وو او په یوه ساه یې چیغې وهلې. سپین تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه یې څو لویشتې راویستلې وه. هغه سپین تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وینو تک سور وو. سړي په یوه ساه چیغې وهلې. سپی به یې په پښو کې توغلیده. ژړل به یې او بیا به یې یو ناڅاپه په هغو مچانو چې په سر او تن یې راټول شوي ول غپ لګاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وینو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترګې یې سرې راوتلې وې. همدا یې ویل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چانواري (چارماري) کړئ . بل ځوک مه نیسئ. دا چیغې په یوه ساه ویل کېدلې. د ښوونځي ټول شاګردان ورته د سیل لپاره ولاړ ول لکه چې یو بل ښوونځی او یو بل درس پیل شوی وي. د دې کلي د ژوندانه درس وی، زموږ د کلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وینو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو یې ورته وویل. د کښېناستلو یې ورته وویل، خو زلمی لکه چې په سترګو یې سره پرده راغلې وي. همدا یوه کلمه په خوله اخېستله له چېغو سره به تازي سپي هم د هغه په پښو کې وکړونچېده او بیا به یې د ځان په مچانو غپ کړل. اوږده قوله به یې وویسته او په پښو کې به ورته وتوغلېده. خو په وینو سور سړی لکه سرکاوته (سرکاوتن)، لکه لیونی، لکه جنون اخېستی، بېخوده انسان په سترګو نور څه نه لیدل. د چا خبره په سترګو یې د وینو پرده غوړېدلې وه او له ځانه یې د بنیادم د مستو وینو بوې خاته.

فضل د کوز کلي د یوه ډېر بېوزلي نايي زوی وو، چې کرۍ ورځ به یې د خلکو په مزدورۍ کې تیروله. هغه په کلي کې د چا خبره چې نه د سر سیورې او نه هم په اسمان کې ستورې درلود. د کلي یوه مالداره سړي ورته یو کوټه ورکړې وه چې هغه پکې شپې ورځې سبا کړې. د فضل پلار ګلو په یوه سترګه ړوند وو. د چا خبره چې ورمېږ یې هډوکي نه درلودل. د سهار د لمر څرک سره به یې بکس څنګ ته وو او د کلیوالو هر ډول خدمت ته به یې ملا تړلې وه. لالها ندہ ژوند یې درلود. په کلي کې یې پوله پټی نه وو.

ګلو چې به د کلي نور هلکان ولیدل، نو په زړه کې به یې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. لیک لوست زده کړي، سبق ووايي او بیا به یې سره له دې چې په خپل کسب او کار شکرونه ویستل، خو د کلي د نورو مالدارو خلکو په لیدو به یې ځان ډېر کوچنی او سپک سپانده احساس کاوه. خو هېڅکله یې دا خبره په خوله نه راوړله، بلکې هر څه یې د تقدیر کار باله.
خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې کیده. هغه نه یوازې په ونه جګ نری او ښکلی زلمی وو، له رنګه سپین وو، نریو بریتو یې د مخ په کاسه کې زیب کاوه. په خوي او کرکتر کې هم یاغي او د پلار په څېر مطیع (منونکی) او ایل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېیم ټولګي کې یې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملګرو نه ډېر مشر وو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډېرو غورځولو او نورو مستیو سرمستیو مشغول وو. ورو ورو یې د سندرو سره مینه پیدا شوه. د هغه په اواز کې خاص جادو یې اثر پروت وو چې کله به د غره په تړه یا بر او کوز کڅ کې د یکه زار غږ شو، نو ټولو کلیوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندرې ووايي، نو چې کله به په کومه دېره او یا هوجره کې چا بنډار جوړ کړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضله خو بنډار تش وو او چې ټنګ ټکور به پیل شو،

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو د هغه د يکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پنډې شوې وې، د فضل د خواږه اواز د اورېدو لپاره به يې خپله ساه هم بنده کړې وه.

ښاپېرۍ همدې اواز «درخانۍ» کړې وه. هغه لا د دولس ديارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونۍ وه. هغې هم په کلي کې د ښکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور يوازېنۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنيوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پټو او کڅونو خاوند وو. د قلبو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه يې د ښاپېرۍ څه ؟ هغه د مينې لېواله وه. مينه چې ړنده وي په نورو هم د ړندو ګومان کوي. مينه چې عقل نه پېژني، مينه چې هېڅ نه ويني يوازې مينه ويني. يوازې بله نړۍ، داحساس عاطفي دونيا، نو ځکه خو د ښاپېرۍ مينه د کلي د يو ډېر غريب نايي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نايي وو، خو ښاپېرۍ ته پادشاه (پاچا) وو. د هغه مينه ورته د شهزاده وه. مينه له خوار نايي څخه شهزاده جوړوي. مينه چې له غريب نه خانزاده جوړوي، نو ځکه خو فضل د ښاپېرۍ لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونيا د فضل په سترګو کې ليدله او فضل هم دا شان. نو ځکه خو کله چې به ښاپېرۍ د کلي مخ کې وياله ته ووتله، نو تر هغې به د ښاپېرۍ منګی نه ډکېده چې فضل به په سپينو کاليو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د ښاپېرۍ او فضل مينې اوازو انګازو ټول کلی پر سر اخيستی وو. د هر چا د خولې او د ژبې سر ول. دواړو ښه ځواني درلوده. دواړه د يوه کلي په تنګو کوڅو کې تېروبېر کېدل او دواړو....

خو ښاپېرۍ د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله. نه يې د ترور د زوی په پټو او قلبو فکر کاوه او نه يې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خيال ساته، خو د فضل او ښاپېرۍ مينه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپېريال کې وده وکړه. پخوالي ته ورسېده، دواړه يې لوی کړل، دواړه يې مشهور او د کليوالو د ژبې سر کړل. خو مينه توپان شوه سيلۍ شوه، سېلاب شوه او دواړه يې د نيزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سيند لاهو کړل.

*** *** ***

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم ځانېت او تنکۍ غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خيد شوي ول. د پټو پولې يو ګز ډېرې ولاړې وې. ښاپېرۍ هلته کښته په کوز پټي کې وابنه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښته شوه. فضل د ښاپېرۍ پټي ته ورننږدې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوګانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوپرزاوه. په تازې سپې يې ودراوه. کالي يې ورته په ځان کې رينبه رينبه کړل او په دې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول يې د شنو غنمو او ببرو وابنو د پسرلي د شړنديږ او ډکې ويالې له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلې مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چيغې يې وهلې- تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړې ول. سپي د هغه په پښو کې چنګل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوړنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينګل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوته او ليوني په څېر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخوځاوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بويناکې کوټې ته بووت، زولنې يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وتړل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** *** ***

سندرغاړي چې په ربړدبدلي اواز په ځمکه ناست وو داسې مالوميده چې د سر وښته يې نېغ ولاړ وي - هغوی چې سندرغاړي پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وښته هم نېغ ولاړ ول - ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې اوښکې راماتې وی - ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پېښه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترګو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلي وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله. پاس خلک، کټونه هم په وينو سره برېښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرګه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:

ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالګې دوړوې. غواړې چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخېستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تربور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کیسه کوم. زما تربور زما د کړاوونو، اند ېښنو، خوښیو، اوخوشالیو جوګه دی. دی څه بل شان موجود دی. که رښتیا راباندې وایاست دا ځکه عجیب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بیلېږي. هېڅ مې یوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شریک نه دی او نه خو د وچکالۍ په موسم کې راسره په اوبو لګولو شخړه کوي. دی یوازې راسره په حضر (کور) کې ملګری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو ځکه خو اوس اړ یم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز درو سپړم.
هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوټې په لور راستنېږم، نو د بوټو او لښتو په مینځ کې قدم رااخلم. کله چې باران اوربدلی وي او یا د سهار پرخه په بوټو پرته وي، نو زما د څنګل په لګېدو سم د واره په بوټو او پاڼو پرتې اوبه په ځمکه پرېوځي . ناڅاپه مې ګنده او خوسا پلاستیکونه ټوټې کاغذونه او د مړو سوري تر سترګو شي چې زموږ د کور په مخکې یې بیل کلي جوړ کړي دي چې د کوترو په څېر پکې مړې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خیرنې دروازې ته راورسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جیب کې د کور د دروازې کونجي لا له مخه په نښه کړي وي لکه چې اوس زما د ګوتو رګونه او ریښې د دې بویناک کور د دروازې کونجي هم پېژني او له نورو ډېرو کونجیګانو یې بیلوي.

د دروازې په بیرته کېدو سره دپ او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کیږي تر سپږمو کېږي. د پخلنځي او د دهلیز بدبوي چې د خوسا پیازو د پخو خوراکونو د خوسا شویو هګیو د بوي سره یوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سیزي. چټل دهلیز چې که له یوې خوا تور زندان رایادوي چې لمر به مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شېبې یې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وې، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د ګرد پټي په کونج کې بوساړه رایادوي.

خو دا باید ووایم چې هغه بوساړه ډېره ښه وه ځکه دا مهال هغه ما ته د یادونو او خاطرو او د زلمیتوب د رنګینو خاطرو جوګه ده ځکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم موږکانو ګزمه کوله، خو بیا هم ما ته د رنګینو خاطرو او یادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنیتوب مهال او د بوساړې تصویر ته د ذهن کړکۍ بیرته شي، نو

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم د واره مې د هماغه تنکي زلميتوب وختونه چې تازه (نوې) مې شونډه توره شوې وه رایاد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د ګاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوسارې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې راښکلې او د هغې پسې به زه هم د بوسارې په مخ کې شين شوی وم او چې پر ما به يې سترګې ولګېدې، نو سم د واره به يې شيطاني خندا وکړه او په ټوکه به يې راته وويل:

نو ليه بيا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خو دې لاره څارله. ښه شو چې د يو کال غوندې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نيولي ځواب وويل:
ته خو نارينه يې ستا بوخې کېدل به ما رسوا کړي. بيا به دواړه بوسارې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډ کې سره يوځای کړل او بيا به مې په بې توله زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لګېدو به يې توندي وکړه او په منت به يې وويل لکه چې زما د سر او مخ توپير نه شي کولی او بيا به له بوسارې نه د ګردچاپېر په څارلو ووته.

ښه مې په ياد دي او ما ته د دې ياد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. يوه شپه د ځوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. د برې او هوجرې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په يوه اوچت بام غاړه غړۍ شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوته.

خو زه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پاڼه ووينم. د دروازې په ببرته کېدو سره مې سم دم سترګې د ليک په پاکټ نښتې وي چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښيږي چې پوسته دې کورته راشي.

ان زما له راتګ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زړه مې نه کاوه چې د کوټې خړه او خيرنه پرده ليرې کړم. زما په ذهن يوه نااشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته ګوري او په لوی سړک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځايه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خو زه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستي کالي ليرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه ګرځي، خو زه بيا هم شرمېدلم د خپل ټټر له وينښتو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدلم چې هر وخت راته د پېره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خرپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دا به تاسې وپېژنئ. دا زما تربور دی چې په نورو ځايو کې خو څه چې ان په کيسه کې هم راسره دی. ده ته زه تربور وايم دا تربور تربور دی. تربور وژل کېږي

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نه او پردی کېږي هم نه. بس نو د یوه داسې موجود په څېر له سرې سره وي چې تر څو ژوندی وي، نو تربور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما تربور هم زما په څېر یو شی دی. د هغه عمر له مانه کم دی، خو له ماسره یوځای خو له ما نه لږ وروسته را پیدا شوی دی. او چې کله مې ښی او کین لاس پېژندلی دی، نو له هماغه شېبې یې شونتې راپسې را اخېستې ده او ځوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل تربور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوټې نکل به درته رادمخه کړم. کوټه هم د دې کور یوه خونه ده. د دې کور په څېر یوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صایب روز کوټنۍ ووایي هم کمه نه ده. خو توپیر یې په دې کې دی چې هلته غواګانې هم لنګېدلې او د دونیا شیان به پکې پراته ول. هره کارروایي پکې جاري وه، خو دلته غواګانې نشته او نه هم داسې کورنۍ شته چې درې نسله دې پکې یوځای واوسي یعنې پلار زوی او لمسی. خو په دې کوټه کې یوازې زه یم او رښتیا یا تاسې به وپوښتئ چې صایب روز یې لاڅه دي ؟

صایب روز زموږ د کلي یو کلیوال بزګر وو. ما ته به مې پلار ویلې چې هغه ستا تربور دی . زه هغه وخت د تربور په مانا نه پوهېدلم. زموږ له کلا پورې وړاندې یې کوټه وه، خو هغه یوازې په هغه کوټه کې نه اوسېده، بلکې زوی او د هغه کهول هم ورسره وو او په یوه کوټه کې به یې سره بیش باقو کاوه. وروسته یې لمسی هم په هماغه کوټه کې رالوی شو. اوس چې په هرځای کې وي ښاد اواباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلی سړی وو. که چېرې د لاپو په سیالۍ کې ورګډ شوی وای، نو هېڅا ترې نه شوه وړای. هغه هم زموږ تربور وو ، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه ووایم، بلکې زه د خپل تربور نه سر ټکوم. خو بیا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوټه د صایب روز له کوټې توپیر لري.

یوه ورځ یې یو ملګري همېشه ګل چې خوله یې هر وخت له خندا ډکه وه او چې هرځل یې ووینم ما ته خپل تربور یعنې د اورګاډي په تمځای کې شېردل خان رایادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه رارسېدلی دی. اوس د ګلونو په زرګونه ډوله پېژني او همېشه ګل خو پرېږده چې د شېردل خان د هرې غونچې په باب یو داستان لري. او په دومره خوند یې کیسه کوي چې د هزارو یکشب کیسې ورته هېڅ دي . همېشه ګل د خپل تربره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې یادونه کوي او په اروا پوهنه کې د هغه مهارت ستایي.

یوه ورځ یې کیسه کوله چې یوه ورځ مې د هغه په هټۍ ورپېښنه وکړه . شېردل خان د وروتو ځای ته ورننېدې شو په داسې حال کې چې د ګلو غنچه یې په لاس کې وه تیارسۍ.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وویل ته غلی کښېنه اوس د ایم پي صایب د راتګ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پیدا کړی دی. د هغه د کابل کیسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه ګل ویل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په لیدو به بیا شېردل خان ته چا نه شوای ویلی چې پر مخ دې څو سترګې دي؟

خو کله چې به همېشه ګل زما کوټې ته راننوت، نو د شېردل خان ګلان به یې هېر شول. اورمرو چې زه یې هم پکې د شمندروز لیوني په خبر میندلی وم. همېشه ګل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پیل وکړ. وی ویل: یو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بسترې د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بیا یې په کنایې (اشارې) سره وویل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مینځو کې سره په اتفاق وای. او بیا یې زیاته کړه: څومره به ښه وای چې که په یوځای کې راټول وای او په خپلو کې یې یو سیمینار جوړ کړی وای.

ماورته وویل که سیمینار یې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به یې کړې وای؟ همېشه ګل وویل: اورمرو چې پرېکړه به یې کړې وای چې ټول مال دې په غنیمت یوړل شي او بیا یې زما د لوبې وسیلې ته هم پام شو. په خندا یې وویل: نام خدا دا کوټه نه ده موزیم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون میدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خندا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لاخبر نه وو چې د دې کور انګړ او شاوخوا د ډېرو څربو مرو کلي هم دي. ډول ډول کوترې، مرغان، چینجي او نور ګڼ حشرات او مېږي هم راځي. او پروسږکال چې شنو مچیو ځاله جوړه کړې وه، زما ګاونډی سوسن جانه یې په شونډو وچیچله، لکه چې د مچی هم زما په څېر د هغې سرې شونډې خوښېدلې. خو زما ګاونډی یاسین خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډیو په یاد راپورته شي، نو د خولې یې اوبه په وښکو راشي.

یاسین خان د خدای عجیب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه یې له پلاستیکونو او ټوټو څخه ډکه ده. له دروازې څخه د وېده کېدو تر تخت پورې یوه نرۍ لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو اورمرو له نورو شیانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتش پاسپورت له جیبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجیب مخلوق دی هره ورځ مازیګر تر لسو بوتلو پورې بیر پر سر راآړوي. په کور کې په یوه نیکر کې ګرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوترو، چینجیو او مرو د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارم. له تاسو دې پته نه وي چې زموږ د انګرېزولي مرېږ له ده نه ډېرې خوشاله دي.
نوموړی په دې باور دی چې یوه حشره هم باید مړه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق
دی اوواک یې یوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې وو ایي زه خالق د دې
حشراتو د لاربښوونې لپاره ګومارلی یم او د دوی ساتنه او لار ښوونه زما دنده ده .
نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د
کور په خواکې ګاونډی مِس (آغلې/پېغلې) ماګې په بلې سر ورښکاره کړي، نو د هغې
سپی ورته وغاپي، نودی پرې غږ وکړي:
ـ مس ماګې زما تربور (سپی)څنګه دی ؟هو از مای کازن ؟
هغې ورته د خپل سپي د روغتیا ډاډ ورکړ، خوده ورزیاته کړه:
د کاکا زویه کله به مېلې ته ځو ؟
خو له تاسو دې پته نه وي چې د دې دوه تربورونو ترمینځ هم ښه رقابت لیدل کیږي. د دې
دوو تره زامنو ترمینځ هم تربګني شته چې زما او زما د تربور او د همیشه ګل او شېردل
خان ترمینځ تربګنې یې ګرد هم نه ده . ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماګې سره د ده
تربور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه یې توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي
او پر ده انتقاد کوي او په غپا کې ورته وایي:
تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وایي چې زموږ غور نېکه چې زما او ستا د
پلرونو نیکه وو. په ټول ملک کې یې یو نوم درلود ، د دروندوالي او د اهلیت نوم، نو
ځکه خو ټول انګرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر
درناوی کوي او ته چې ډېر بدګوزاره یې، نو له تا یې لکۍ هم غوڅه کړه او دوه پښې یې
هم. او لکه څنګه چې د انګرېزانو پردي او غنمرنګه پوټکي لرونکي بد ایسي، نو ته یې
هم داسې وګرځولې چې نه خو دې لکۍ شته او نه دې په شاه وړی او بیا ورزیاتوي:
وګوره او له ما یې زده کړه. وګوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي
کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځایونه دي. بېل ډاکتران دي او ان د خوب ځایونه مو پاک
وي. خو ته اوس جزایي شوی یې، نو ځکه خو دې له موږ توپیر کړی دی چې نه د زوی
خوښ یې او نه د پلار ، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانیو) هېڅا ته خوله
نه اچوله څوک یې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا
پایڅې ته خوله اچوي او په اخیر کې ورته وایي:
زه هېڅکله د بې لاري سړي سره چې نور بنیادمان ترې په تنګ وي مېلې ته نه ځم. ان په
لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ یم چې نور تربوران راټول کړم او تا له خپلې تربګنۍ وباسم.
ارو مرو چې یاسین خان به ورته وایي چې:
بد خُلقي رښتیا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدګوزاره نه یم، بلکې دا د بزنس (سوداګرۍ)
دونیا ده او نن خو انګرېزانو ټوله دونیا په بزنس (سوداګرۍ) ایله کړې ده او ورزیاتوي
چې:
((بزنس از بزنس کف اف تې از کف اف تې)) او بیا ورته په پای کې دلیل راوړي چې
زما د انګرېز خربې مرېږ خوارې مه بوله دا به ارومرو زما په کار شي. ګوره شنې مچۍ مې

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه په کار شوې. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر يې وچيچله او له شونډو يې ورته نغاره جوړه کړه. داسې بايد دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره بايد ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د ګاونډي او د هغه د کاکا د زوی کيسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځني ديالوګ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واره يو بل ته غاپي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.
خو له تاسو دې پټه نه وي چې ما هم يو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې ګواکې زما تربور هم زما د تره زوی دی. کوم تربور چې زه يادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنګونو کې رالوی شو. او د سهار چای به يې هم د پلار له ښېرو سره څښنه. هغه شپون وو او ټول عمر يې په شپنۍ کې تير شوی وو. ښه مې په ياد دي چې کله به د چا څربه مېږه د هغه په رمه کې ورګډه شوه، نوبيا به يې له واره ترې سر غوڅ کړی وو او لړمون به يې ورته اومه خوړلی وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بيا يې د خپلې مېرمنې سره اوقات (خُلق) دومره تريخ شو چې ښځه يې اړه شوه چې سرپوښ ټوپک راواخلي او په وېډو يې پر مغزو وولي.

خو زما تربور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره يوځای پيدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او يو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولی. دی په ښلابښلو څېروکې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سيوري. دا سيوری ان د وريځو په ورځو کې هم د سيوري په څېر له ماسره غبرګ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او ګندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چېړلو پيل وکړي. هېڅ مې خپلو رنګينو يادونو ته نه پرېږدي او چې کله په کټ کې ستوني ستاغ څملم لا زيات زما په چېړلو او ځورولو پيل وکړي. هغه د کلا د مخې يادونه د زلميتوب مينه، د دنګې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي. سم له واره مې بيل بيل اوازونه تر غوږو شي. د مينې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اوږدو مې ستونی راوپړسېږي په قهرجن غږ راته وو ايي:
ـ بيا دې څه مور مړه ده چې ستونی دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې؟
ورته وايم:
زه نه ژاړم. خپه هم نه يم، خو حق لرم چې د خپلو يادونو، سوچونو او خيالونو سره يوه شېبه راز ونياز وکړم. دمه جوړه کړم. بيا راته په جګ اواز وايي ښه نو ستونی دې ولې پړسبدلی او ډډ شوی دی؟
خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د يوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وايي:

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو پلارجانه ته څنگه یې؟ ناروغه خو به نه یې؟ په ځان دې پام کوه سپورټ (ورزش) کوه او د سرک په مینځ کې مه تېرېږه چې موټر دې ونه وهي.
زه ورته څه نه شم ویلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډډ اواز وایم دا زما ستونی نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونگړه ده. کله کله چې هغه ډډ شي، نو بیا د اوبو په څېر لاره کوي.
خو زما تربور ما ته بیا هم ټینگار کوي وایي چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:
عجیبه خبره کوې. زه څنگه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستونی زما نمجنې سترگې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انگازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترخ کې چې د خپل تربره سره په شخړه یم. ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یوبل بې مانا او مهمل نومونه ایښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تربور چې کله ما ووینې چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستونی راوپړسېږي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. ورو څادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له برېښنا جوړ سیوری د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک ترلې دروازې، گړې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلی پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۷_۸_۲۰۰۰

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دردونه کړاوونه

د تابوت له يوه چاود څخه مي پر باران وهلي نمجنه ځمکه له ورايه سترګي ولګېدي. توري خاورى ډېرى شوي وې. دوه کسانو چي يوه د تابوت بر سر او بل يې کوز سر نيولى وو ، يوه بل ته وويل:
قبر به يې تيار کړى وي؟
بل يې په ځواب کې وويل: هو قبر تيار دى، ځمکه پسته ده، دا خاوره زموږ د ملک په څېر سخته او ډبرينه نه ده چي کندنه پکي هم سړى له پښو وغورځوي. قبر تيار دى او بل تن يې ورو په غوږ کي وويل:
ګوره چي په ملا صيب هم ټينګه وکړي چي اوږده سورتونه ونه وايي. يوه لنډکى سوره به بس وي ځکه چي هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځوربدو سبب به شي. او بيا يې ټينګار وکړ: ګوره د پته دي هم پام وي چي د ملا په دوعاوو مړى نه ښنل کېږي.

په داسي حال کي چي جنازه هم په درنګ ساعت کي قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او پړندو خاورو ډېرى له ورايه برېښېده. قبر کښوونکي له ورايه سترې ستومانه برېښېدل.
ټول غلي او چوپ ول. يوه قبر کندي بل ته وويل: هاغه ده جنازه يې راوړه. بل وويل:
مړى بختور دى چي سر يې په کځوړه شو او د دې کړاوونو نه بې غمه شو. ورکه دې دونيا شي نه په راتګ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملګري يې توبه وويسته.

ټول غلي او چوپ ول. ځو کسه په خپلو مينځو کي سره پسپدل. ډېري زياتي خبري نه وې، خو يوازې ملا په زغرده اواز خبري کولاى شوي او د قبر د جوړولو او تراشلو په باب يې لارښووني کولي.

زه چي په تابوت کي څه د مړيني ورهم وهلى وم او څه هم د يخنى له امله رپېدم حيران وم. پخوا مي اورېدلي ول چي د مړي ډېره يخني کېږي. دا رښتيا خبره وه، رښتيا چي ډېره يخني مي کېده. ژامي مي رچېدلي، لړزېدم، خو کله چي ژوندى وم په دې راز نه پوهېدم. زه يوازې رېږدېدلم . يخني او ساړه يوازې همدا زما برخليک ول. بل څوک پري نه پوهېدل. بايد پري پوهېدلى هم نه واى. زه په يوه سپين کفن کي نغښتى وم. ټولو راغليو کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدلم چي دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پايښته ده. ژر هېرېږي اوکومه نااشنا او يا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندني او ستاينې حالت دى. بس مرګ مرګ دى که په حقه وي او که په ناحقه. خو يوشى پکي لکه د لمر ځرګند دى چي هرڅوک لکه

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه چې يوازې راځي همداسې يوازې درومي او زما له يوازېتوب سره خو لا نورې ډېرې کيسې هم را يوځای شويدي.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنګ ساعت کې څو کسو په ورو او کرارۍ سره زما تابوت د خاورو په ډېرۍ کېښوده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې يې تړلې وې را نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې يې څادرونه او پړې واچول او په کښته کولو يې پيل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ايا قبر خو به تنګ نه وي؟
يوه ځواب ورکړ. نه ! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځايېږي.
ملا وويل: ورکښته يې کړئ بسم الله ! مړی د ښښنې دی. اوس دې خدای وبښي. نن يې د ګور شپه ده. په يوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او يوازې ولاړ.
ملا يوه کوچنۍ ډبره راواخېسته. يوه بل ولاړ تن ورته ورکړه ګرد او خاورې يې ترې پوه کړې او بيا يې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم يا خدای ښښلي نوم څه دی؟

خوا کې يو چا ورته وويل: مساپرخان ! ښه نوم دی مور ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر يو. د مور نوم يې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وويل: بختې. او وروسته يې د مړي د پيدا ايښت کال وليکه. د مړينې پوښتنه يې هم وکړه، وی وېل: ده کله خپل کلی پرېښی دی؟

يو چا ورته وويل ورم کال. ملا وويل: بس نو د مړينې نيټه به يې هم له هماغې نېټې وکاږو. که خدای يې په هغه دونيا کې له خپلو اقاربو سره ليده کاته وکړي ځکه له کله نه يې چې کلی او چم ګاونډ يې پرېښی دی. مړينه به يې هم له هماغه نېټې وشميرو. کېدای شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره يوځای کړي او کېدای شي په هغې دونيا کې بيرته هلته ولاړ شي. بيا يې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډبره يې زما سر ته کېښوده. داسې چې دې ډېرې هم زه لږ څه ځورولم او زما پر سر يې فشار راووړ. بيا يې غږ وکړ دوعا وکړئ چې خدای يې وبښي !

بيا يې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمينځ چاکونه يې په ختو پټ کړل. نا څاپه يو وار بيا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما ليدلی وو دا هماغه کال وو چې ما خپل کلی کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله به مې د رڼا څرک وليده. تيرايستونکی او غولونکی څرک لکه سراب داسې خو دا وار تورتم ټوله شاوخوا ونيوله. ان تر دې چې سپين کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر دربهار شو. د بېلچو په لاستو يې د قبر پرنډې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بيا يې د قبر پر مينځ شنه کبل کېښودل.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا هم یوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته یې زما دکړو وړو په باب حاضرینو ته وینا وکړه. سملاسي یې ورسره دا خبره هم ورغبرگه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې اروابناد ته کړکۍ بیرته شي او هغه به د بلې دونیا له ډېرو شیانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا رواني وې چې یو بد شکله او د ځوکړې ږیرې خاوند له کینې لورې د دېوال په کړکۍ کې را ځرگند شو. وی ویل: ښه چارې ! مېلمه لکه چې نوی راغلی یې ؟ ښه شو چې راغلې. دا کور درته د مخه جوړ وو ، ولې دې ناوخته کړ. باید لا د مخه راغلی وای. خو خیر اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به ووینې، له پېښې تېښته نشته.
اول خو ووېرېدم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر وخوځاوه.
هغه زیاته کړه: ملا صیب ستا په سر پاس پر ځمکه ښه خبره وکړه وگړي (خلک) یوازې زیږي، یوازې ژوند کوي او یوازې مري . یوازې فکر کوي، یوازې انگیري او هر یو ایکې یوازې دی. نرۍ موسکا یې پر شونډو وگرځېده، مخ یې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لگیا وو حاضرین په خپلو مینځو کې یو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره یې دومره مینه نه ښودله لکه چې همدا یې یو بل ته ویل: ملا صیب ولې نه بس کوي هسې بېځایه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځایه دي. دا خبرې اوس د مړې په درد نه خوري. که هغه ښه سړی وو هم به ورته وښایي او که بد سړی وو ، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خو زه بیا یوازې شوم. یو ځل مې تکل وکړ چې پاځم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولگېده بېرته پرېوتم.

زه یوازې وم په رښتیني دونیا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه یوازې یم لکه نور چې یوازې دي. لکه هر یو چې یوازې دی، خو دا نه مني چې یوازې دی. خو زه ځکه د یوازېوالي وایم چې زه اوس پوهیږم چې یوازې یم.

*** *** ***

کله چې ماشوم وم. مورږ ټول به په یوه چرگۍ راټول وو. مورږ ټولو به د پلار سترگو ته کتل چې هغه خوابدی نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول ورونه او خویندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هرڅوک به په خپله لاره درومي او هر یو به یوازې او گوښې وي. او کله چې په دېرو او یا د ژمي په ورځو کې پیتاوو ته ناست وو. ترونه، ورونه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مورو پلار خپلوانو ، هم له مورږ سره په ناسته کې یو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې گواکې مورږ یوازې یو. خو حقیقت دا وو چې مورږ هر یو یوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټیات دي هسې بابیزه خبرې دي. خو پر دې لا زمورږ سر نه خلاصېده چې دا یوازېتوب دی. یوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په یوازېتوب کې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځيني هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بیله کړه. څوک ورک شول، څوک سېلابونو یوړل. ځیني نور له توپانونو سره یوځای بوړبوکۍ شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره یې ورکه کړه له ګړنګونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. لیوانو وخوړل، تری تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پردیس او مساپر شوم. پر کلي د جنګ او تاړاک کلونه تېر شول. د ګولیو او باروتو په دندوکار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک یو د بل په لټه کې نه شول. هېچا د یو بل پلټنون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر یو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بیله کړه او دلته راورسېدم.

اوس دا دی ایکې یوازې په دې نوي کور کې مېلمه یم. ملا هم د قبر له پاسه څادر څنډ وهي. دوستان او اشنایان مې هم چارې او ببلچې پر اوږو ږدي او شاه رااړوي. دوی ځي او روانېږي، یوازې مېرمن مې د پښو شناختو ته کښېني او همدومره وايي. زه دې یوازې پرېښودم. ته ولې بې وخته یوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ویلي ول چې زه یوازې مرم. یوازې، بېخې یوازې. همدومره مې ورته وویل: خو هغې پر قبر اوښکې تویولې او په خپلو اوښکو یې زما د قبر د نامه د غوټۍ ګبل خړوبول. بیا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. یو بوډا سړی چې د شونټۍ دړه ورسره وه را ښکاره شو. پوښتنه یې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بیا یې د خپل تپوس ځواب پخپله ووایه:
ـ نه نوی نه دی. او س زوړ دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخوانی کور دی اخوا وګوره. ناڅاپې بیا یوه کړکۍ بیرته شوه. په یوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله. ورو ورو د کړکیو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ یوه جلا او نوې دونیا ښووده. په یوه کړکۍ کې جوتېدله چې:
هلته څو ماشومانو په وستل کې یو بوډا سړی روان کړی وو او په غاړه کې یې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مېنځ کې غځېدلی وو. له دواړو خواو کورونو ځخه نارینه ښځې او ماشومان په بلیو را ښکاره شوي ول. نارینه وو چې خپل ځانونه د بلیو تر څت پټ کړي ول یو یې هم تر سترګو نه راته. یوه ماشوم چېغه کړه.
جنګ ته دی منصور روان   نه توپ او نه تفنګ لري
نه د تورې شرنګ لري   نه د زغرو پړک لري...
بیا یې یوه وویل: دی قصاص ته بیایي...
زه حیران شوم او ان د تن مړه وښتان مې نېغ ودرېدل.
ده نو څه ګناه کړېده ؟
ـ دی باید اول پانسي (په دار) کړی شي بیا به وروسته په خپله ګناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېچا ته د سزا له مخه هغه ته د ګناه راز نه ویل کېږي، خو ده ګناه کړې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده. گناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدی په مرگ محکوم دی. هغه مرگ ته بیایي، حلالولو ته یې بیایي، قصاص ته یې بیا یي. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندي وکتل:
ـ دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کړی دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی. یوازې انسان په مرگ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایي، قصاص ته او په بیا بیا مې دې شعر په غوږو کې انگازې وکړې.

جنگ ته دی منصور روان	نه توپ او نه تفنگ لري
نه د زغرو پړک لري	او نه د تورې شرنگ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه کاوه، چوپتیا لاسبرې وه. پاس اسمان نه وو، ستورې هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنگ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنگ لري زمزمه اورېدل کېده. په ټول وستل کې هره کړکۍ او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه ...

هغه راته پېژندوی سرې برېښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل... . هر یو یوازې پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده . ډېر کسان وروسته راروان دي. مورې لږ د مخه راغلو. مورې هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بېله وه. هرچا خپله چاره لټوله. مورې هم سر په سیورې کړ او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را څرگند شو. لاسونه یې بونډې ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په ځمکه ښوېېده. په وینو کې رغړېده. هغه هم قصاې شوی وو. د ده لاسونه پښې، سترگې او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لړۍ ډېره اوږده ده. چینگ داړې چې له کینې کړکۍ خپل سر را ښکاره کړی وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو څوک لرل، خو هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړۍ ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر څوک یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خورو-وور کلي، لوی او زوړ ښار، هلته یوه نړۍ، یوه دونیا چې له ژویو او وگړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول. ټول په مرگ محکوم ول. ټولو د همدې یعنې مرگ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نااشنا منظره وه. تر کومه ځایه چې سترگو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو منظر دی. د ژوند یو انځور دی. د یو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر...

محمد اکبر کرگر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا په سوچونو کې ډوب شوم. یاد ته مې راغله چې یوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرګۍ دا خبره وکړه چې زه یوازې یم، زه له موره یو تن زېږېدلې یم، یو وار زېږېدلې یم. یوازې په خپلو کالیو کې راپورته شوی یم. په خپل نامه را لوی شوې یم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخندل اوو ویل: ته څنګه ځانته یوازې وایې؟ مشر زوی مې وویل: پلار لکه چې خوب وینې؟ منځوی زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم ؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودایي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به یې هم نه منې ځکه چې هغوی ته یې منل سخت دي او یا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعیت دی چې زه یوازې وم او اوس مړ یم. لا پخوا مړ وم یا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د یوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه منې چې زه مړ یم. زه پوهېږم چې زه یوازې او مړ یم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له ښۍ خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سړی چې تیلي څراغ یې په لاس کې وو په هیبتي اواز راته وویل:
پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوه په سړی تېر نه باسي. د هغې دونیا خبرې اوس تللې دي. ته یوازې نه یې. ما یې ځواب ورنه کړ: یوازې د هغه خبره مې واورېده. درنګ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر لیرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سیوري په څېر له ما لیرې شو. هغه پخپله یو سیوری وو که څه هم د سیوري لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غرېږ انعکاس څخه یې همدا یو شی اورېدل کېده. یوازې یو شی ... خو پخوانی سړی د شونتي له رڼا سره بیا را مخامخ شو وی ویل:
دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوړوي او ترڅو به د خلکو په سترګو کې خاورې شیندي؟

یو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتي والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په یوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سیوری چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تت ښکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره ګرځوي چې خپل جلاوالی وښایي.

«ما درته د مخه ویلي ول چې ته یوازې یې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله یې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دونیا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، یوازې یو عذاب درسره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ یې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم یې چې باید وی زغمې او وې ګالې کوم چې ته یې وینې، تا وزغمل او یا ته یې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بوده او تنسته کې لکه د اوبو پوکانۍ، لکه د باد

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بربوړه کې، لکه سیلۍ تیر شو او تېرېږي، خو تلل (وزن) کولی یې نه شې چې څومره دروند وو ....»

خپلې خبرې اوږدوي وایي: ایا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته یې ؟ اورمرو له ځانه سره ناخبره یې او داوسنې ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پر یو بې پتې او بې نښې ځای کې پروت یې. تا خپل هویت له لاسه ورکړی دی، داسې لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته یې هم نه لرې. نو راځه همدلته پربوځه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی یې. ته په داسې تله کې پروت یې چې یوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته ته یې، هېڅ او هېڅ مساوي او یو برابر دړي.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قومیان، همزولي او کلیوال مې وراسته هډوکي ولیدل. یو یو مې پوښتنې ته راتلل. په همداسې شپېو کې مې خپله اروا لکه خپسې، سپېره رادننه شوه، ژبه یې بنده بنده کېده ... . ویل یې اوس کوروکلي ته ارامي وه. ستا خیرات یې کړی وو. د جمعې شپه یې کړې وه، ډېر کلیوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوعاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انګولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغلیو سره ستا لاس نیوه (فاتحه) اخېستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په یوه کونج کې پروت وو، امسا یې د ېوال ته ولاړه وه. دوعاوې یې درته کولې، ستا فاتحه یې اخېستله. بوډۍ مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوعا په ټغر ناست ول. هغوی همدومره وویل: «هغه دې خدای وبښي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو یادونه کوله. د وروستي ځل لپاره یې ستا یاد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مینځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه یې نه لیدم، خو دومره یې ویل:
هغه یوازې دې نړۍ ته راغلې وو. یوازې لاړ. یوازې...

د یوازې غږ همداسې له ټول کلي کوره پورته وو . دلته په هدیره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د یوازېوالي ننبه ده. همدا غږ له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه . د قبر له دیوالونو. په بهر چم او ګاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شویو وګړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په ګوته لیک کړی وو او زما سرته یې ایښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا یو اواز د یوازېتوب بیا بیا په ورو ورو زما اروا د هغه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیوري په څېر د لمر له وړانګو سره چې د کړکۍ د هینداړو له لارې را ننوتې وه یو ځای شو او یوازې یې د یوازېتوب کړاو ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کیسه یې په بیا بیا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخلیک د ویلو ټینګار یې وکړ. زه یې هماغه ډول یوازې پرېښودم. زما له څنګه ناڅاپي ترې تم شو.

همدومره یې وویل: نور زه او ته هم سره جلا یو. خوب یوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نیمه برخه وي. د واقعیتونو انعکاس وي. همدا یې وویل: بیا مې نه شې لیدلای زه درنه لاړم د خدای پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د شګو کوټ

samsoor.com

دېره لکه اوږده تراړه، لکه د یوه ماشوم شلېدلې تنۍ داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانی زوړ جومات ولاړ وو. د جومات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. یوه تمبه ړې یې د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جومات د بام ناوه کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې د بوال هم د جړې او بارانونو په وسیله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار بڼکلي وو. هغه ډېر دنګ چنار وو. دومره چې چا به یې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به یې له سره لوېده. د چنار دنګې لښتې له اوچت غره له قد سره سیالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لویې او عظمت نښه وه، خو اوس یې ډېر چینجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شیرینه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شګو کې په لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جومات چې خلک به ورته په پاټکو (زینو) ورختل او لمونځ به یې پکې کاوه. د هغه شاته یې د اینځرو ګنې ونې ولاړې وې. اینځرو پاڼې کړې وې، ښې ګڼې پاڼې یې کړې وې. پاڼو یې ډېر ګڼ سیوری جوړ کړی وو. د پاڼو تر مینځ ډېر ښه بوی تر سپږمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اینځرو ونې چې تازه پاڼې وکړې، نو ګل هم کوي او دغه ګل هر چا ته ځان نه ښایي، بلکې یوازې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه ګل په سترګو لیدلی شي. خو شیرینه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سیوري او په شګو کې خیالي لوبو کولو ته خوښ ول.

محمد اکبر کرګر	انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه ویاله وچه پرته وه، خو له ویالې لاندې شبله یا خوړ په شرک او زوږ سره بهېده. شګې په ویاله کې ډېرې پرتې وې. د ویالې بند سیلاب وړې وو، خو د ماشومانو لوبې څه وي ؟ پړندې شګې به بې ډېرې کړې. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شګې په لاسونو ښې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوېدې، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینګه ده، دانه ورانېږي، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:
نو چې دا سې ده چې اوبه هم راشې ورانه به نه شې؟
اوبه نه راځي، اوبه دلته څه کوي؟ لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟
او هغې به ورته بالمقابل وویل : ته هم لیونۍ یې، ته هسې اوتې بوتې وایې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شګې واچولې. ښې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینګه ده؟ دانه ورانېږي. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونګړه ده او دا زما . . . .

د شګو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دونیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوې هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوې لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوې ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاخه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په ګرمۍ کې توده برو راوالوته. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکړک چنډه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شګو کې پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خبره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو ماڼیو تلوسې پر مخه اخیستې وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوړ په درنګ ساعت کې زورور خړ سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترګې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له ماڼیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چړونو کې هم ونه میندل شول.

لندن، ۲۰۰۵ کال د اپریل ۳ نېټه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه سیورې په نوم چې یوازېتوب ته مې نه پرېږدي

انځورونه که هینداره

لا مې د تولې ورځې د ستړیا له لاسه سترګې نه وې ورغلې، په درنګ شپېو کې د لنډ عمر ټوله تنسته راټوله او بیا خوره شوه. شپه تر نیمایي اوښتې وه، سکوت او چوپتیا پر هر څه لاسبرې وه. ما یوازې د خپل زړه درزا اورېده، احساس مې کاوه چې زما د تورتمې کوټې دروازه بېرته شوه بې له اجازې او ټک ټک بېرته شوه. زه ویښ نه وم، ویده هم نه وم. په یو بل شان حالت کې د خوب او بیدارۍ ترمینځ حالت کې، د خوب خپسکه مې په ستوني ناسته وه. هرڅومره چې پښې خوځوم نه یې شم خوځولی، ټول تن لاسونه او پښې مې په زنځیرونو تړلي دي. زړه مې تنګي کوي. ساه مې بنده بنده کېږي، خو د دې وس نه لرم چې ځان وخوځوم، ژبه مې ګونګه ده. په تته او بنده ژبه هېڅ نه شم ویلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پیټي د سپکولو ستونزه د واړه مې په مرۍ زور اچوي.

کوټه تیاره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنګه او تورتمه کوټه چې هرې خوا ته پکې کاغذونه او کتابونه دلۍ پراته دي. د دې دونیا پر سر یوه قبر ته ورته ده. یوازې د کوټې د پنډې پردې له ترازۍ د لندن د بې باوره اسمان د سپوږمۍ رڼا په کوټه کې لاره کړې، او په دې ډول یې د کوټې د تورتم زړه چولی وو. شپه له پخوالي تېره وه، خو په دې حالت کې مې انګېرله. فکر کوم چې یو بنیادم یا د هغه سیورې یا د هغه روح په یوه ماشومه څېره کې له اجازې پرته کوټې ته راننوځي. ورو مې د کټ پښو ته درېږي. زما د تړلو پښو غټه ګوته یعنې له کومه ځایه چې ساه اول په وتلو پیل کوي نیسي او ټینګار کوي:

راته وایې – څو وارې مې درته ویلي ول چې ما ته د لوبو یوه ګوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دې نه کړه نه، نه. دوه نانځکې (ګوډۍ) مې درته ویلې وې، خو تا ما ته هېڅ جوړې نه کړې. ما پرې لوبې کولې، ما په بخملي ټوټو کنښېنولې، خو تا دا کار ونه کړ. ما داسې ګوډۍ (نانځکې) غوښتلې چې واده یې ورته وکړم او نور ماشومان یې هم سیل وکړي، خو تا هسې سر وخوځاوه او جوړې دې نه کړې. اوس زما د نانځکو ټوکرۍ تشه پاتې ده او زما د نانځکو (ګوډیو) خیالي کور هم تالاوالا دی. ټوکرۍ یې هم تشه پاتې ده، اوس نه پوهېږم چې چېرته ده اوس لا درکه ده....
خو په بنده ژبه مې ورته همدومره وویل:
د نانځکو (ګوډیو) جوړول ګناه ده، زه یې د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنګه جوړېږي. خیر دی اوس د نانځکو (ګوډیو) جوړولو وخت نه دی، بیا یې په ټینګار د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښې له غټې ګوتې له کومه ځايه چې ساه له هماغه ځايه د وتلو حرکت پيل کوي ونيولم، راته وويل:

خير چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاږه يو ښکلی انځور، ورته مې وويل:

ايا ستا انځور وکاږم؟

د حيا پرده يې پرمخ خوره شوه، وې ويل: نه، نه...

خو يو انځور، ورته مې وويل:

ګوره يو خو زه انځورګر نه يم او بله دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه عاجزه دي. کاشکې زما په ګوتو کې داسې متره وايي چې دا کار مې کړی وای. له بده مرغه چې نه يې شم انځورولی ځکه چې زه انځورګر نه يم.

ـ «زه پوهېږم ته ښه انځورګر يې. زما انځور کښلی شې خو نه يې باسې»

ـ باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه يم.

بيا يې زما د ترلو پښو غټه ګوته وخوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته يې همدا نن وکښه ځکه چې زما ورته ډېر خله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسموې ما ته به يو ثبوت وي. زه يې دې ټول عالم ته ښايم. ټول چم ګاونډ ته او ټولو خپلو پرديو ته يې ښايم. او دا ورته وايم چې دا زما انځور دی چې زما انځورګر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټينګار د هغې د روح او سيوري سره خبرو نور هم پر سر واخېستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د يو بندي په څېر، لکه په پنجره کې د يوه مرغه په څېر چې يوازې د ليدو سترګې اړوي رااړوي. او په هرڅه کې ازاد الوتل ويني، خو په خپل بېوسه ځان يې افسوس راځي. ورته مې وويل:

ته بايد وپوهېږې چې زه د انځورګرانو په پل درومم. ښه انځورګر نه يم او د واقعي او رښتيني ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترګو ليدل کېدای نه شي نه يې شم کښلی. زه څنګه کولی شم په نيمايي ادراک سره د يوه بشپړ تن د يوه روح او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله ښکلا ډېره اوچته ده، خو هغې په همدې ټينګار کاوه.

ـ «داسې يو ماشوم وکاږه چې اوښکې يې په اننګو رارواني وي. د ماشوم غټې ښکلې سترګې او ګرد ښکلی مخ وي او ژړا يې په اننګو لارې کړې وي. په ژړا يې ورو ورو سترګې کوچنۍ کېږي. يو څه ته ګوري داسې څه ګوري چې يوازې خپله يې ويني او د زړه په سترګو يې ويني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته ګوري او کله هم د پراخو سمندرونو په څپو کښته پورته کېږي او هرڅه ته چې ګوري هلته يو څه ورک لټوي داسې چې بوي احساس او مينه يې د خپل تن په وينو او خولو کې هم احساسوي.»

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه یم، داسې چې هرڅه ته ګورم، خو د اظهار وس یې راسره نشته. خو هغه سیوری بیا هم ما له غټې ګوتې نیسي او د انځور د کښلو غوښتنه کوي.

له ځانه سره ورو په کټ کې اوړم، لاسونه او پښې مې کلکې تړلي احساسول، په سترګو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وویل:
لکه چې دا زما خپل روح دی. اوس زما له تنه الوتی دی او غواړي چې له ما او زما له تنه کسات اخلي، خو هغه راته په ټینګار وایی:
ګوره دا دی درواخله. د مېز له سره کاغذ او پنسل رااخلي او وایی: د ټوټو نانځکه (ګوډۍ) خو دې راته جوړه نه کړه. د نانځکو (ګوډیو) جونګړه دې راته په لغته ووهله وېجاړه دې کړه، خو اوس ما ته یو انځور وکاږه. په همدې کاغذ او پنسل یې وکښه ...
ورته وایم:
څنګه یې وکاږم؟
یوه ناوې رسم کړه، یوه ماشومه ناوې چې لاسونه یې په نکریزو سره وي او له هغې سره یوځای مینه احساس او رښتینواله هم وکښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوي ولري او هم د ناویتوب احساس او عاطفه.
ـ ورته مې ویل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه یم. زه په ښوونځي کې هم په رسم کې بېوسه شاګرد وم. ما نه شوای کولی چې رسم وکاږم، خو زه ستا سیوری ستا روح ... زه درسره مرسته کوم ته پیل وکړه. ورته وایم ښه نو څوک او څنګه انځور؟ احساس او مینه له انځورونو ډېره اوچته ده. د دې لپاره خو تر اوسه د هنر پرښتو کوم رنګونه نه دي پیدا کړي.
ـ نو چې داسې وي او د ناوې د ښکلا په نکریزو سره لاسونه د لونګو خوندي د هغې سرې شونډې ښکلې سترګې نه شي کښلی، نو بیا یوه مور انځور کړه. یوه داسې مور چې د ختو لوېه ټوکرې یې پر سر وي دربیم پوړ ته یې خېژوي. هلته د کوټې بام اخېړوي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه یې کوټه راونه څڅوي. په کټ کې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وویل:
شیطانه کور دې وران شه! هغې ورو ځواب راکړ:
چېرته چې رښتینې مینه احساس او صداقت وي هلته شیطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بیدار یم ستا د روح شیطاني برخه په سترګو نه ښکاري. اوس زه یم، زه د دروازې له لارې نه یم راغلی. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور کاږې. زه خبره یم چې تا د نورو انځورونه کښلي دي، خو زما دې تر اوسه نه دی کښلی. بیا ورته وایم:
نو زه څنګه انځور وکاږم؟ ته یې راته وښایه!
ـ خیر چې داسې ده د یوې داسې نجلۍ انځور وکاږه چې پښې ابلې په یخو واورو کې د خپل راتلونکې په لور منزل کوي، خو ګوره چې د هغې مینه او ښکلا هم انځور کړې. او

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا داسې څوک چې د سرپو په نینو لوڅې پښې ږدي او ترخه لوګي یې دماغ سیزي، خو خپله لاره لنډوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرګه وم: زه به سپینې واورې وکاږم. د سرپو نینې به هم رسمې کړم. د لوګو دندوکار به هم وکښم، خو ته باید وپوهېږې چې ښکلا مینه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنګونه تور شنه او سره دي. مینه رنګ نه لري ښکلا له رنګونو اوچته ده احساس او عاطفه خو لا څه کوې....
ـ نو یو انځور باید ارومرو وکاږې، ځکه چې زه باید دا رسم له ځانه سره ستا د ښې په توګه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بیا یې راته وویل: ولې غلی شوې؟ خبره واوره ! که ته له دې ټولو عاجزه یې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مینه انځور کړه، د هغې د پیو خوند رسم کړه. د هغې مینه او احساس انځور کړه او د هغې د مینې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.
بیا مې خوله راجوړه کړه او ورتهومې ویل:
څو وارې مې درته وویل چې: زما پښې تړلې دي، زه بندي یم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندۍ کوي مې. زما لاسونه تړلي دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سیمونو باندې تړلی دی. په پښو کې مې هتکړۍ (ځولنې) پرتې دي. زه د ازادۍ او اختیار بندي یم. د مدنیت مساپر او لاروی یم....

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه یم. ته باید وپوهېږې چې مینه احساس او د مینې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوګه کېدای شي چې زموږ د ننني دونیا هینداره شي. خو زه اړ یم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حیرانه او اوتره شوه ویې پوښتل هغه نو څه دي؟
مه وارخطا کېږه ! هغه داسې ډېر د حیرانۍ شی نه دی، خو کولی شې چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې یو څه رازونه دي او بیا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړي. هینداره یې د بالښت له لاندې راوویستله. ورو مې ورکړه واخله. اوس د انځور پرځای داواخله. په دې کې ټول انځورونه شته. هغې په بې پروایي سره واړوله وی ویل: په دې به څه وکړم؟
ـ دا زما د مور د لاس ښنبه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته یې ویلي ول:
زما د لاس دا ښنبه وساته چې اړ نه وې چا ته یې مه ورکوه. هېڅا ته یې مه ورکوه. وګوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته ځیر شوه. په هینداره کې یې د ځوانۍ او پېغلتوب مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړیو غلچکیو لیدو

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور د زړونو دروازه د ښکلا رنګونه د مینې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول. ورته ومې ویل:
په دې هینداره کې ښه ځیر شه، زړه پکې لیدای شې. یو تن پکې لیدای شې. د مینې او احساس په خوند سربېره د یوه انسان ټول عمر لیدلی شې چې څرنګه پیل کېږي؟ څرنګه پخوالي ته رسي او څرنګه د بېلتانه او جلاوالي ترخه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هینداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه یوه نسبتاً اوږده ماضي یې پکې ولیده.
شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوی وو او د لمر ځړیکې ته یې لاره پرېښې وه، خو زه د یوه سترې او اوږده مزله د لارویو په توګه چې د دمه ځای په لټه وي د ژوندانه خوره وهلې دېوال ته تکیه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلی په درانده خوب ځنګېدلې، خو کله چې موټر د پېښه نیولي لارويو په څېر د صنعتي پارک له سیمې د کابل جلال آباد لوی لارې ته ورننوت. له لیرې یې خپل ګرندیتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې یو سړی له دوو درې ماشومانو سره د سرک پر څنډه ولاړ وو. لاس یې موټر ته نیولی وو او په پرله پسې توګه یې د لاس په اشاره د موټر د دربېدو غوښتنه کوله. هغه ته په نژدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاخه عمر سړی چې لوګو وهلې کالي یې په تن او پکول یې پر سر وو. په داسې حال کې چې یوه ماشومه یې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جینکیو سره موټر ته راوخوت.
ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېد. له جیبه یې یوه څه پیسې راوویستلې او چلوونکي ته یې ورونښودې. همدومره یوه شوم چې وی ویل:
همدومره لرم. یخنې ده، جنګ دی، نورې راسره نشته پر ما د ېر بد ساعت دی. چلوونکی لومړی دوه زړه شو لکه چې په لړه شبېه کې د جنګ یخنۍ ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخیست. بیا یې ورته د تایید سر وخوځاوه یوه خبره یې وکړه:
ځه هلته په څوکۍ کښېنه دغه هم مه راکوه.

محمد اکبر کرګر　　　　　　انځورونه که هینداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنګ یې الوتی او د چا خبره تک زېړ تبنتبدلی وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې یوه پکې لږه غوټه کېږي وه په ځنګ کې کېنېنولې. د لاسايني لاس یې ورته پرمخ راښکود. یوه ډېره کوچنۍ چې د مور له ټټره راجلا شوې وه. په غېږ کې کېنېنوله، پرمخ یې ښکل کړه. د هغې په ښکلولو سره یې سترګې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم یې له لاسه ورنه کړ. شاوخوا یې وکتل د موټر ټوله سورلۍ نوي راختلي سړي ته ځیر وه. نوموړی زما ترڅنګ ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صیب تاسې د کوم ځای یاست؟ ما چېرې لیدلی یې.

ـهو زه د کونړ یم.

اورمرو به مو د کونړ پر لاره لیدلي وي.

ـهو کېدای شي زه د کونړونو د ولایت یم دلته په کابل کې افسروم، خو اوس... او بیا یې سوړ اسوېلی وکېښ.

ـپوه شوم لږ لږ مې یاد ته راځي.

ـوبښه ستا نوم؟

ـزما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانیو کې زما دنده وه (لاس یې د حربي پوهنتون ودانۍ ته ونیوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بیا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې چې یوه وچه کلکه مړۍ (ډوډۍ) یې نیولې وه کله به یې خولې ته وروړه او کله به یې پلار ته ونیوله. چېغې به یې سر کړې او د پلار په غېږ کې به یې لالچ پیل کړ او د غټې خور غېږ ته به یې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په ګونګه ژبه نور څوک نه پوهېدل. یوازې پلار او دوه نورې ماشومانې پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښېښې به یې بهر کتل پرېشانه شوې، غلې به شوې او د ماشومې په د لاسا کولو به یې ځان مشغول کړ.
خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به یې بېرته واخېستله. هغې به هڅه کوله چې پام یې وربدل کړي. همدا به یې ورته تکراروله.
هاغه دی توتو وګوره پټې کې ګرځي. وګوره هغه سړی چې ټوپک یې په لاس کې دی، ورته وګوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانه راغله. د مور په اورېدو سره به ماشومه یو دم غلې شوه او حیران حیران به یې وکتل.

موټر په تونده سره د ماهیپر له پېچومي راښکته کېده، خو په موټر کې به ځېنې سواره کسان د ماشومې له شور او ځوږ نه ناارامه شول، خو ځېنو نورو به ځانونه چوپ او غلي نیولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ویل او نه به یې د نجلۍ د شور په باب څه اند ښنه کوله.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ښايسته ډېره لاره وهلې وه. د ګوګا منډي دوکانونو ته راورسېده، پخه غرمه شوې وه. لږ مزله خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ويستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتی مرغه ستړې ستومانه تالې والې د خپل پلار په غېږ کې پرېوته او وېده شوه. پلار يې ورته د خپل څادر په پيڅکه پزه پاکه کړه. ګاډی ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپښين لمانځه ته کښته شوه.

خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې وپوښتل: څه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟

هغه ځواب راکړ: يره خوا ته مې نه کېږي.

برېښېدل چې ماشومان هم نار نهور ول. زه هم د خان له خبرې سره پښه نيولی شوم له ځانه سره مې ووېل لکه چې پيسې ورسره نشته. زړه مې لوی کړ او بيا مې وپوښته:

ـ ما ته ډېر اوتر او ناارامه ښکارې. بيا مې د پيسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسي او له بلې خوا د هغه غرور سره د خيروشر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بيا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمنامه راوسپړله:

ـ هو زه او بيا يې اسويلی وکېښ. اوس حيران يم چې په دې تنکيو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم.

ـ خبره څه ده؟

ـ پروني جنګ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه يې را نه په څو شېبو کې واخېستل.

ورته حيران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

ـ پرون چې د هوايي ډګر په لور د راکټونو زور شو. يو نالتي زما د کور په انګړ کې ولګېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انګړ کې په کاليو وينځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولګېد. ټول تن يې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوټۍ يې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انګړ کې کنده وباسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته يې خښې کړم.

هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې يوه ګاونډي راسره مرسته وکړه. له هماغه خښتو چې هغې ترې نغری جوړ کړی وو پر قبر مې ورډېرۍ کړې.

او بيا يې ستونی ډډ شو، ماشومانو ته يې د سترګو له لاندې وکتل:

ـ اوس نو کور د هغې مړستون دی لکه چې ټول کلی او کوڅې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مړستونونه دي. زه هم د نورو په پل له خپلو دريو ماشومانو سره په نامالومه لار راوتلی شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونګوټان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېريال توره تياره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوڅنيو ګاډو قطارونه ولاړ ول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مينځ کې لکه تور ښامار اوږد غځېدلې وو. يو نيم ګاډی به د خپلو سترګيو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بيا چوپتيا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وريځو پنډونو اخېړ کړی وو. فکر کېده چې دا تورتم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو ليدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په څنګ کې نژدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې يې زړه وغواړي يوازې د هيلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وريځ وي، خو چې د ځو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وريځ وي او لمر ونه ليدل شي، نو بيا د سړي حواس نور هم مړژواندي کوي او د ژوندانه سره مينه او اشتياق (اشتها) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چايو د تيارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتلم. هلته بېګاني لوښي له خوراکي شيانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوښو او تورو حشرو نيولی وو. پښه نيولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښووده د ټولو ګډو وډو لوښو سره سره بيا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. يو ډول نامحسوس اواز مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو يوازې څراغونو په سړک کې سترګکونه وهل.

لږ نور هم ځير شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوريو کې د کور د ډېرو پخوانيو ګونګوټانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسي ختل.
ګونګوټانو پخپلو مينځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. يو بل ته سره په نانډريو بوخت ول. يو بل ته يې کيسې کولې او پر يو بل يې ملنډې وهلې. د هغوی تر مينځ هم د کټرو او کنايو بازار ګرم وو.

زه چې د بهر چاپېريال او دننه زړه تنګۍ ځخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوټ شوی يم. يو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه. سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی يم لکه ګونګوټ. (کاکروچ) يم، ايا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوټان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شيانو په ځای کې ژوند کوي – بنيادم هم د

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک پسې دوه خپلې او دوه نورې پور کوي –دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنګون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځايونه خوښوي او دواړه او دواړه ... په انسان کې د هرڅه ځانګړنې شته. نو ځکه خو د ګونګوټانو اوازونه اورم، نو زه هم يو تيار عيار (سوټ موټ) ګونګوټ يم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه ګونګوټ يم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي ګونګوټان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هرحال خبره د دې کور د ګونګوټانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

ګونګوټ په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مرداريو کې ګرځي. خو دلته له ګونګوټ څخه هدف هغه حشرات دي، چې يوازې د خوراکي شيزونو د ساتلو په ځايونو کې ژوند کوي. له ګونګوټانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې يې مادرکيک بولي.

خو اوس زه د ګونګوټانو په نړۍ کې يم. دوی هم بېله دونيا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور يې هم شبېه په شبېه ځان پسې راښکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراکي شيانو په لوښو کې وليد. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه يوازې احساس، بلکې هم داسې يو حالت د يو ګونګوټ په څېر، د هغو په څېر چې پر ما يې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره ګونګوټ يم. نو چې ګونګوټ يم، نو بيا د بيروني نړۍ يوه کيسه درته کوم. له همدې سره يې په درنګ شېبه کې يوه پېښه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:
يو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل مورو پلار سره په يوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په ياد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو ارومرو به يې زما بړستنه کتله او چې لږ څه به نيمکښه وه هغه به يې راباندې ښېرته سموله. او چې کله به په خوب کې ناارامه وم، نو ارومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به يې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلی. ځکه هغه مهال به يوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د ګونګوټانو دونيا زما د رګونو وينه وچه کړه او زه يې د خپل نوعيت په باب (اړه) له بيرونۍ نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هرحال ما د خپل ماشومتوب کيسه کوله. اصلي خبره دا وه چې يو وخت زما پلار يوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم يې بېله دروازه درلوده. يوازې غوا او غوايي به د نوې لارې راننوتل دا لنډه لاره وه. بنيادمانو کولی شول له دواړو لارو ګټه واخلي، خو اوږده لاره يې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغه کوټه کې چې یوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پتنگانو بنگاری تر غوږو شو. مېږیان هرې خوا ته الوتل. مور مې ژر لالټین ولگاوه. د رڼا په لگېدو سره یې سملاسي بسم الله الرحمن الرحیم وویل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکیو مېږیانو د راوتلو ځای پیدا کړي. کله چې زما موروپلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي یې په نغري سترگې ولگېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېږیانو لښکر راوته. ټولو د شش کلمو په ویلو پیل وکړ، دوعاگانې سر شوې. د مېږیانو راوتل یې د قیامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټینگار کاوه چې مېږیانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټینگار کاوه چې دا یوازې متل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هېڅ دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتیا چې بې بنیاده نه وه ځکه چې کله به مېږیان له خپلو سوړو راووتل، نو بیا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، تری تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه تربې سر ټکوم دا گونگوټان دي. دا هغه مېږیان نه دي، خو یو ورته والی لري. نه یوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته یم. زه هم د ورکېدو په حالت کې یم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. داسې گونگوټ چې له ځمکې سره یې اړیکي شلېدلي وي ځوړند وي. د منډې اېښودو مجال ورته نه وي. پلې او رېښې یې غوڅې وي، خو یو ورته والی لرم یا یو ورته والی سره لرو. موږ گونگوټان او هغوی مېږیان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې گونگوټانو ما ته هغه د ماشومتوب کیسه راژوندۍ کړه. وې ترهولم، وې وېرولم ځکه دوی د بنیادمانو په څېر خبرې کوي. او هماغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، نانڅرۍ کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېږي حیثیت لرم او که دوی هم په خپل موقعیت پوهېږي. خو دا گونگوټي څه بل شان دي. کله چې په کور کې غرغوړ او ښکالو ورکه شي، نو بیا د یو تور لښکر په څېر له خپلو سوړو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغییر کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی یم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان گونگوټ احساسوم ورو ورو انساني کړه وړه له لاسه ورکوم. لکه دې نورو چې ان له پخوا یې نه درلودل او په دې ویاړ هم کوي او حق لري چې وویاړي ځکه په خپل نوعیت خبرتیا او شعور پیدا کول د ویاړ جوگه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې گونگوټانو سره همکاسه شوی یم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنگه دا گونگوټي ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېځایه او بې مانا او بې گټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا گونگوټي ډېرې هوښیارې او د چا خبره چې د شیطان سر یې گرولی دی.

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دغه ورځ مې ناڅاپه یو څه په ذهن کې وګرځېدل. ومې پتېیله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهلېزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بیا د دوی د ذهن دهلېزونو کې پلی شوم.

ما ته د ګونګوټانو دونیا ځکه ډېره نوې او عجیبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه یوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپیر دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو ولیت (ولایت) ویل. ښه مې په یاد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې یو شیش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمر وي. نه تود او نه سوړ، نه منې او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې ګواکې دوی به بدل وي. کینه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متیازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندنه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به یې کولې او د ښنلو لپاره به یې ځانګړې اوبه ګرځولې. نورې ځانګړنې به یې نه درته وایم.

البته له تاسو دې پټه پاتې نه وي چې یوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پیاوړې کړې ول او هغه د جنت په باب د ملایانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به یې په ډېر خوند جنت ستایه او یا به یې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولی، نو له خونده به یې خولې ځګونه وکړل. حورې او غلمان به یې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په ویالو کې به ملا خپله ورګډ شو او ښه په مزه به یې پکې ولمبل. او چې پر منبر به یې یو اوږد اررمی وکړ، نو د جنت د ستایلو یوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوګن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو یو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونهی یې اورېدلې ده چې بل نابلده ووینې، نو بیا ورته ځان داسې وپړسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوړو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتیا انډول برابر کړي.

په هرصورت خبره بیا هم د ګونګوټو ده. دا اسیایي ګونګوټې نه دي چې زه ترې په تنګ یم او زما د سر په کاسه کې اوس اوبه ځښې، بلکې دا لندنۍ ګونګوټې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپیر لري. حرکات یې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چینګول خو یې په رګونو کې ځای نیولی دی. هغوی چې لږه موده یې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انجړ انګرېزي خبرې کوي.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زما د کور گونگوټې په زړه پورې مخلوقات دی او څکه خو ترې زه دوه سپړمو ته راغلی یم. دوه سپړمو ته نه، بلکې غواړي ما هم د ځان په خبر کړي. سره له دې چې ما په خپله گله کې نه پریږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلی ده. یو د بل پسې خبرې اترې، گپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوږو ارتول یې هم لندنی عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلموټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیویډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیویډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم ابنبی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینگار کاوه. د یوې بلې گونگوټې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پېښې ابښودلو ځای خو هډو درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لرل لرل دې اخوا ته کړه او دا وو ایه چه څه لرې؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالاباغ د کلي د دوه تنو ښځو جنگ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنگ ستړې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلي چاینکونه او ان د ناوښتوب سره برستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې وو ایه. زه دا لرم ته یې لرې؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخوانې یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوې. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخېست څکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه گاڼه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د گونگوټو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکي (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن ربنتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم گونگوټ کوي او گونگوټ په خبرو راولي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې گوا کې ښکر مې نه وي شوی، خو له نېکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د څېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وگورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډوکي نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د بنجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښني نه ډک وو. خو د گونگوټو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایې لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د گونگوټو همښنۍ لاس وهنه او بې شمېره کترې کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې کسان ول چې نوي د ښاري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وبريد کړی وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سړی دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروبس کرايه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د گونگوټانو (کاکروچانو) نړۍ گورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا موروا کی نظام په گونگوټانو کې سر راپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغو ی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموټکي گونگوټان له خپلې سوړې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو راننوتل او په انجړ انگرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو گونگوټانو خپل ښکرونه رانبغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انگرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
د کور دا اوسنی لانتي (لعنتي) اوسېدونکی ډېر بد سړی دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کری ورځ په پلورنځيو گرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروگانو نومونه اخلي او بيا دغه داروگان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ ټرايي «ازمايي» کوي. بلې گونگوټې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه گوري. د مېز پر سر خو خځوځکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواړه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکېني اوسېدونکي چې هر چېرې وي ښاد او اباد دې وي. هغه يو اصيل «پکی» وو، مهاجر «پکی» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته. گونگوټ «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارد land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنگ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو وارې ويلي دي. خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني گاونډي په خوله يې پياز هم ونه خوړل. د هاوسنگ (کورمېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې گونگوټان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو گونگوټ «الف» څرگنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنگ افسران (کورمېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنگهه ښه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رگونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنگ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروگان چې د کور اوسنی گاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه وکړې چې څه پخوې، چېرته ځې او له چا سره راشه درشه کوې. چا ته مېلمستیا ورکوې او د چا بلنې ته ورځې؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له موږ پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنګه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاڅي. رښتیا چې د لویدیځې نړۍ د ازادۍ یوه غټه نیمګړتیا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعیت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکی هم دلته دی. ده ته په کار ده چې موږ په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چایو په پیاله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي موږ ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زموږ درناوی باید وکړي. دی باید په دې وپوهېږي چې د ټوکرۍ ډوډۍ ورسره زموږ شریکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم باید ووایې چې هسې موږ ته غاښونه ونه چیچي او نه خو پر موږ ټیم پاس کړي. زموږ رګ وریښه لندنۍ شوې ده. دلته باید د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خو را ته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هرڅوک تېر شي د هغه جنسیت بدلېږي. دلته هم نر ښځه کېږي او ښځه نر کېږي. زما نر ته ګوره څومره ښه ګونګوټ جنټلمین دی. یوازې ګونګوټ نه، بلکې په ګونګوټانو کې جنټلمین دی، نو ځکه ورته زه ګونګوټ جنټلمین وایم.

څومره ښه سړی دی، زما یوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرګک وي او له غرمې وروسته بیا فیلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننوځي، نو سم دم زموږ او ستاسې په څېر ګونګوټ جنټلمین وي، خو زه د دې کور او سېدونکي ته حیران یم. دا عجیب مخلوق دی. زموږ ګونګوټان دې خدای د ده له سیوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لګېدلي، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:

لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې

آ، کوترې، آ چوغکې او خراړې،

دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعیت او زموږ موقعیت نه پېژني. غواړي چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستورې وروښایم لکه چې غواړي لکۍ یې ورته غوټه کړم او په راغلې لار یې رخصت کړم....

خو زه لا د دوی د ذهن په دهلېزونو کې وم. دا سې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې څو فرسنګه اوچت یم. پښې مې هم له ځمکې جګې دي. له ځمکې جلا یم، ترې پورته یم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بیا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هډیرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته یې په لاس کې وه په وېر او ساه وتیګاه وه. سملاسي یې خلته په دهلېز کې وغورځوله وی ویل: دا واخلئ!

محمد اکبر کرګر | انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ډول سپرۍ مې راوړي دي چې د ګونګوټو لپاره ټک وپترې دي. او بیا یې په وېر او سرخوږۍ وویل خدای خو دې مو ژر له دې ګونګوټو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه ... ښه وو چې راسا (سملاسي) یې وژل کول.

سملاسي ګونګوټ «ب» ته ورنږدې شوه وې ویل:

دی لېوني ته ګوره. وایې چې یو سړی چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ویل اس مې د ملک کره وتړئ!

دی لکه چې د لندن نه خبر نه دی؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتهال پر سړکونو هم را نه ونه ګرځي. ملګري یې ورزیاته کړه، دی له ځانه خبر نه دی. نن دی که سبا دی دا مال د زرغون شاه دی. ان شاءالله چې د مازیګر وماښام ترمینځ به یې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دی زموږ بېحرمتي کوي. ناسپاس دی، نمکحرامه دی او د خپل ځان او زموږ ترمینځ توپیر ته قایل نه دی.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوی د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځایه مې کتل چې کوچني زوی مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وې ویل: دا پوسته رسان (ډاګي) سهار مهال راوړی دی. ترې وې پوښتل څه یې لیکلي دي؟

ـ ته یې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.

کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو یوه جمله یې تر سترګو شوه چې لیکلي یې ول:

کډوالـه کډه دې په شاه کړه او بل کور ته درومه!

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنینه د کور له کاره وزګاره شوه، نو ورو به یې د خپل پام د اړولو لپاره د دېګ پر سر پوښ ګوتې کېښودې او په غریو نیولي اواز به یې دا زمزمه پیل کړه:

دلبرم دلبر خانه خرابم کرد   چشم شهلایت دیده پرابم کرد

دلبرم دلبر.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا به یې له واره مړې اوښکې په سرو اننګو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته. ستونی به یې ډډ شو. یو وار به یې سترګې پورته د دالان پر چت وګنډلې او بیا به یې خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به یې ونیو د زغم او صبر یوه څپه به یې لکه د زهرو ګوټ له ستوني تېره کړه او خپلو بچو ته به یې وویل:
ولې غلي شوئ راځئ چې په ګډه سره دا سندره ووایو او بیا به ریدي او نرګسې هم د مور سره یوځای سندره پیل کړه.

د لبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلایت دیده پر ابم کرد
دلبرم دلبر...

ماشومانو به که له یوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به یې ځانونه د مور په سترګو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به یې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره یې ځمکې ته ونه لوېږي او له دې سره به د مور په اننګو کې غرق ول. خو نازنینې به هم د دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو ښایسته زیات وخت به یې په دې شان تېراوه. خو کله به یې چې د ربدي او نرګس په شونډو او ماشومانه لهجه د سندرې همدا سر واورېده، نو بیا به د مور اننګو ته ځیر شول او بیا به په فکرونو کې ډوب شول او د مور د اننګو له پاسه به د راروان سېلاب په څپو کې لکه نېزه وړي لاهو شول او سندره به هم یو دم غلې شوه. مور به یې یو ناڅاپه کمکۍ لور نرګسې ته وویل:
ـ خو ته ژاړې کنه. مور به یې د پخلاینې په دود وویل:
نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژړلي دي. ما هېڅکله نه دي ژړلي هسې تو کې به نه کوې.
راځئ چې په ګډه سره سندره ووایو او بیا به یې د کورس په ډول اواز پورته کړ.

ربدي به هم اواز پورته کړ او کله به یې د سندرې په مېنځ کې راودانګل.
ـ مورجانې ته مورې ته ښتیا ووایه زمونږ کور چا خراب کړ؟
مور به یې د حیرانۍ او لږې خندا نه وروسته وویل:
ـ ای کمعقله مورې کله بل کور درلود. همدا زمونږ کور دی زمونږ کور هېچا نه دی خراب کړی.
ـ خیر نو ته یې ولې په سندره کې وایې او چې د مور په اننګو به یې د اوښکو راروان رود ته وکتل، نو بیا به یې وسوسه زیاته شوه او وبه یې پوښتله:
ـ زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووایه چې خوشالي پکې وي.
ـ بچیه جانه (ځویه ګله) بله سندره مې نه ده زده.
ـ دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړې وای.
ـ دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله راونه ښوده.
ـ نو همدا یوه.
ـ هو همدا یوه او بیا به یې د زوی پر سر لاس راښکود او ورته وبه یې ویل:

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچی جانه (ځویه گله) تا دي خدای ځلمی کړی. ټولې سندرې خو د خوشالۍ نه وي او ټولې سندرې خو سړی نه خوشاله کوي او بیا به ورپې نرگسې هم د مور خبره غوڅه کړه:
ـ نو چې خپه کوي دې ولې یې وایی؟
ـ خو کله کله ښې وي چې وویل شي.
ـ نو د څه لپاره ښې وي؟
ـ ته اوس دا خبره پرېږده. راځئ چې سندرې ووایو.

*** *** ***

ښایسته زیات وختونه تېر شول. نیازبیبې ډېر رازونه په خپل زړه کې وساتل. ربدی هم بوتکی شو. نرگسه هم د لوبو وینځلو شوه، خو نیازبیبې خپل بچي په امیدونو رالوی کړل. د نن سبا په هیله او په دې هیله چې څانگه به نن سبا کې گل شي. ژر به ستاسو پلار کور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللی دی او چې کور ته به یې ځوک لیرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به یې ملایان کړل چې گواکې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هیله دي.

خو د جنگ ښامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلمیو د تنو سرونه یې ټوپ کړل، خو نیازبیبې د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په یوه سندره کې راغوټه کړې او تل یې په ژبه او تن بار گرځوله.
شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړی یې هېڅ ونه شلېدله. یوه ورځ چې د مني ساړه لا نه وو لگېدلي. ماشومان په کوڅه کې په لوبو اخته ول. ربدی هم د کوڅې د لوبو شوی وو. ټولو ماشومانو د جنگ پېښې کولې. یوه ډله به د بلې پر وړاندې د دېوال څنډې ته پټېدله او په مقابل لوري به یې د خولې باړونه چلول. جنگ اوس زموږ د کوڅو مینځته راغلی وو او دا مهال یې زموږ کوڅو او انگړونو ته هم لاره کړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپیر یې درلود. د ماشومانو لپاره د لوبانو د پېښو او نخرو تمثیل وو. یوازې د لوبانو د ساعت تیرۍ لوبه نه، بلکې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زموږ د کلي شینو چې هر وخت به یې د یوه بېرحمه جنگیالي په څېر پایڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړې به یې په خپل وس او اراده کې نه ول. د یوه خونخور کجیر په څېر به یې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخیست. ټوله ورځ به یې د خلکو لنگې سپۍ کوړنجولې. د مچیو چکونه به یې راپارول او د کلیوالو له شپولونو نه به یې لوگي اسمان ته جگول. نن یې د عادت له مخې د ربدي په سترگو کې خاورې وشیندلې. هغه یې وزوراوه او په ځورولو سره یې ټولو هلکانو شینی ملامت کړ.
ماښو له ټولو ترمخه د ربدي ننگه وکړه:
«نا مرده هغه یتیم دی پلار نه لري. موږ او تاسو خو پلار لرو، هغه خو ارکی ولې ژړوې؟»

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ «خوارکي خوارکي اسونه په جنگ کې نه ثرېږي، جنگ جنگ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترګه له لاسه ورکړي بيا په زړګونو سترګې ښې راکښلی شي.»

خو رېدي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د يتيم خبره واورېده. اوښکې يې وچې شوې، هر څه يې له ياده ووتل. د هلکانو سره د يو مات شوي جنګيالي په څېر يې د جنګ ميدان پرېښود. سر پرې وګرځېد داسې لکه چې پاس اسمان پرې ځرخي او د پښو لاندې ځمکه يې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ يې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی يې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته يې فکر شو چې هغه خو ....

په يوه منډه يې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتيګاه پر دروازه ورننوت او په سورو سورو په ژړا شو:
مورجانې ای مورجانې! تا خو موږ ته ويلي ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو موږ ته دروغ ويلي ول، ولې دې موږ ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلګۍ) چې زموږ پلار مړ دی او موږ يتيمان يو....
او بيا د رېدي د سلګو سره د نازنينې ژړا هم لکه د غم سندره غبرګه پاتې شوه.
لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستنېدو ساوون

تېوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی ډېر وېرېدلی او ترهېدلی وم. له کوټې بهر وچې ځلې له قهره غاښونه چيچل. په کوټه کې هم له يخنۍ د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنګ د لوګيو له دندوکاره د وېرې يخنې هم زما په تن لکه خپسه ناسته وه. ماشوم زوی مې هم دارنګه ترهېدلی وو. ډېره وېره يې ليدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شېبې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به يې وويل:
پلارجانه زه نه وېرېږم. زه له ډزو نه وېرېږم، خو يوازې يخنې مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونيسه چې يخنې مې ونه شي.
خو له دې خبرې سره به يې ژامې لکه د شوې د پاڼې په څېر ورپېدې په خپلو خبرو به يې ما ته تسلي راکوله. فکر يې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په برستن کې به يې ځان راونغښتو. سر به يې زما سينې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به يې د خولو تريو بوی راپورته شو. ما به هم سپږمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوی چې پوره يوه مياشت يې ځان او سر نه و وينځلی لږ څه تسکين راکړ.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو گولیو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزې به یې هم راغورځول.

د سهار له راتلو نه له مخه د ډزو درزهار غلی شو ، خو خوبونه ټول تښتېدلي ول. د کوټې له چته د ېرې خاورې په برستنو او غوړېدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوی د باروتو له بوي او لوگیو سره هماغه شان لکه د ډزو اواز چې زموږ د خیالونو په دهلېزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شریکه سره یې د نابللو په څېر زموږ سترگې او دماغونه هم سېزل.

له کړکۍ نه بهر توره خړه لېرې شوې وه سهار مهال لگېدلی وو په کوڅه کې د پېښو ښکالو اورېدل کېده. یوه تورسرې د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه برستن یې پر سر وه لکه ترهېدلې مرغۍ اوتره روانه وه.

یو ژوبل سړی هم ورپسې گوډ گوډ کېده په ارتو گامونو یې لاره لنډوله. هېڅ شا ته نه کتل بلهډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر یو د پېښو په ویستو دی. د ښار خلک د یوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سرکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پېښه نیولي روان ول. ښار د غم ورا په سر اخېستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړې د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بیا دروازه د راځه په غږ سره نیمکښه شوه. نور ماشومان ټول په خواږه خوب وېده ول. له ذبیح نه مې غوښتنه وکړه راځه رانوزه، خو همدومره یې وویل:
ـ یوه خبره مې درته کوله په ټېنگار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته رانوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې و مې پوښتل:
ـ کور ته خیریت وو.
ـ هو دا ساعت خیریت وو ؟
نو څرنگه په دې توره خړه کې دلته راغلې؟
ـ هو خیریت، خو زه په تاسې پسې راغلم.
د ذبیح حیرانۍ زه نور هم حیران کړم. د یوې پوښتنې او ځواب په شېبو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حیران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چا نه وي رالویدلې او څه بده پېښه نه وي شوې.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنگهار مې له یاده ووتل له نویو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل گاونډي اوترو خبرو زه هم حیران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشومان هم له ځایه راپاڅېدل. ټول په خپلو ځایونو کې په تاو بړستنو کې کښېناستل په وارخطايي مې بيا پوښتنه راغبرګه کړه:
ما مه حيرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دی؟ خو هغه په نوره وارخطايي بيا هم وويل:
زه له همدې امله مور له خوبه راپاڅولم او پر تا پسې يې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته راستون نه شي او له همدغه ځايه دې...
- زه... ولې؟
مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې پښې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه حيران کړم او څه بل شان احساس يې راکړ. داسې چې د شکونو جوګه وو. زه يې نور هم اوتر کړم د فکر کولو وس يې راڅخه واخېست.
بيا مې وار ونه شو و مې پوښته:
مور دې څه ويل ما ته پوره کيسه وکړه:
- مور مې راته وويل چې بېګاه شپه څو وارې ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل. دروازه يې په لغتو ووهله او هر څه لوښي کودي يې چپه کړل. بسترې يې وپلټلې او په مور يې ستا د پيدا کولو ټينګار کاوه او دا يې هم ويل چې....
- نو څنګه...
- ويلې يې دي بايد خپله...
او بيا يې مخ سور واوښته او په قهر يې راته وويل:
- زه يو څه درته وايم او ته لا تراوسه هم پوه نه يې.
ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زېر زبر اورېدې ټول مور ته او زموږ خبرو ته ځير ول.

هغه زياته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملګري يې وژلي ول. مړي يې ورته د کور په مخ کې اچولي ول. د هغوی تورسرې او ماشومان يې هم ورته نه پرېښودل او همدا يې تکراروله چې درې بايد پوره شي بيا به يې....

زه غلی شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واورېدې او د ذبيح د خبرو په اورېدو سره ټول په ژړا شول. ټول مې پرځان پورې د مچيو په څېر ونښتل. ټولو په يو ټينګار سره يې دا خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه....
خو ماشوم زوی مې تر پښو پورې کلک نښتی وو نه يې پرېښودم او په ډېر ټينګار سره يې ويلې لالچ يې کاوه:
- زه مې پلار نه پرېږدم. نه يې پرېږدم چې له کوره ووځي. پوليسان به يې د دروازې په مخ کې ونيسي. زه يې نه پرېږدم پوليسان به يې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د ګاونډي وړينه خولې مې د سفر د تاج په توګه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلی له کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکيندې وهلې مخ مې ورستون کړ. همدومره مې ورته وويل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوی مې تکرار کړه:

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا ته د شپې راشه چې پولیسان دې ونه نیسي ...
او ما بیا په لاساینه وویل:
تاسو مه ژاړئ زه به اورمرو سبا ته راشم او بیا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازې راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخیستل د هغوی د اوښکو نیز همداسې بهېده. سترګې یې راته لکې ځکې پاتې شوې اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوري. ډېر سهارونه راخېژي، خو زما د ستنېدو د سباوون ځرک هم نه لګېږي. هغه شپه هم بیا راستنه نه شوه چې ورشم او بیا له هغوی سره یوځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

ګران دوست اصف الم ته،

دړې شپې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندې نه داوړه شویو غنمو بوجۍ په شا راپورې ایستله . د شرنده خوړ نه په کرار راپورې وتم. لمدې پایڅې له خوړ نه دېرې ته راجګ شوم. غنمو په پټیو کې وړې ایستلي ول.

د دېرې د ګنو ونو په توتانو کې توره دانه په لګېدو وه. د مرغیو سیلونو په اسمان کې لارې کولې. ویالې ډکې رواني وې، خوړ په شرک بهېده. د دېرې په مخکې د غوایانو د اخور مورې د بوال ته تکیه شوم. د وړو بوجۍ مې کېښوده او رسۍ مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هیله بېغ نېغ ودرېدم د تخرګو تریو بوې مې تر سپږ مو شو. لاس مې په ولاړه بوجۍ کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازې غرهار مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاتړینه د نړېدلې کلا له انګړ نه خورې زلفې راووته. د ټېټر کوترو یې د الوتو تابیا کوله. لومړۍ یې شړنده خوړ ته پام شو اوبه په شرک بهېدې. تنکۍ غرمه په پخېدو وه. بیا یې ما ته وکتل په لیدو مې حیرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لبرې پاس په وستل کې یو سړی د خپل خره پسې چابک روان وو. بنه ورته خیر شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا درومي. بیا یې د دروازې د درشایې له مورې د پښو په څوکو لاندې کښ ته وکتل هېڅوک نه برېښېدل. ورو راروانه شوه، د مروند بنګړو یې شرنګا وکړه. په ټیکرې کې یې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکې خو ترخه موسکا یې وکتل راته مالومه شوه

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ویل غواړي. سره لاسونه يې په یوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکریزې نه وې که څنګه؟

هغې په ترخه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره يې ! ببګا ته زما د واده شپه ده. لاس نیولې مې ودوي.

حیران شوم، ولې ډولۍ څنګه؟

اسویلی يې وکېښ وی ویل، ما ته ډولۍ او جنازه یو شی دی. زه د خپل قسمت بنده ګی. یم... حیران ودرېدم، خو هغې خبره بیا واړوله وی ویل:

که ترې يې چې اوبه درته راوړم. یوه شېبه مو له تندې ډک لیده کاته وکړل. زړه يې نه کېده چې زما له څنګه لېرې شي. د بوجۍ د رااړولو په بهانه رانژدې شوه، بوجۍ يې شا ته راواړوله. د لونګو د زوندۍ خوږ بوی يې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې يې راواړوله، ولونه يې راته سم کړل. د ټټر درزا يې ښه په درز اورېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنګه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په یاد په اسمان کې د سیلاني کوترو کتار وینم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وايي. نه خو راته د هاغه فقیر حسن کیسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنګینې شېبې غزل اوروي.

شپه تر نیمايي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومی واز کړی وو. تورګل له لېرې غرنیو سیمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې ترلې وې. پیره دار په درنو ګامونو په دهلېز کې ښکته پورته کېده. تورګل په یوه ساه د میده بای او میده بای غږ کاوه. دا د پیره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. یو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه يې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې يې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترینګلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لانده يې یو شان سېزل. ټول بندیان د هغه په زګېرویو راوېښ شول. په خپلو ځایو کې کېښناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بیا بیا يې د پیره دار پیره دار رانژدې شو د کلاشینکوف میله يې ورته راواړوله. په لاس يې ورته اشاره وکړه یعنې چې غږ دې مه باسه. اجازه نشته همدغلته ومره بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده يې له ځانه سره سکیندې ووهلې او بیا يې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راټول او بېهوشه پرېووت.

ټوله شپه مې سترګې سره ونه نښتې. هک حیران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله یم چې اوس مې نفس ووځي او زه یم چې شپه راته پېړۍ شوې ده. او دا پېړۍ هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېږونه خپه کړي او بیا رانه لېرې

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. یو جلاد ، یو قصاب، د انسانانو قصاب، او موږ د قصاب په انګړ سره راټول یو. تر سهاره وېښ پاتې شوم. د بندي تورګل د ککړو کالیو ډک جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. کله کله به مې ناڅاپه یاد ته راغی چې ژوندی ولاړ دی راته خاندي.

لنډ کالي جګې پایڅې، سپلو ډوډۍ یې په لاس کې ده ترخو چایو پیاله یې په بل لاس کې نیولې او بوره غواړي او بیا په کټ کټ خاندي. په خپل ځای ناست دی. زړه یې د یو بې وطنه مساپر په څېر تنګ دی. له خدایه مرسته غواړي چې ژر یې سر په کڅوړه شي. د حقیر ژوندانه سوغات بېرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نیمګړی ارمان یې پوره کېږي، نو روح یې د زندان په تنګو کوټو کې الوځي. په دهلېزونو کې پرواز کوي او ځي. بیا ما ته رانژدې شي په کټ کټ خاندي. همدومره وایي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي یاست. ما خپل پور پرې کړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوک پر ما څه نه شي کولی» او بیا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس کیسه د پرون ده. پر تور سرک پلی روان وم. تور سرک د تورو سمتې کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار په تېژ خوېږېده. شاوخوا مې وکتل د خپل تېر ماضي ټولې ترخې او رنګیني شېبې کې په یوه درنګ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وکتل یوازېوالی او بېوزلي.

پخواني یاران یو هم نه ول. نه هغه ورانه کنډواله کلا. نه هغه شړنده خوړونه او رنې اوبه او نه هغه خورې زلفې او ترخه خندا. فکر مې وکړ لکه چې زما د ژوندانه ټوله کیسه د سترګو په رپ کې تېره شوه او بیا مې د شنو غنمو او ببرو پولو دره یاد ته راغله لکه چې هلته هم څوک نه وو. په هدیرو ورسم شوم. ټولې د یتیم د شلېدلي ګرېوانه په څېر خورې ورې پرتې وې. د دېرو ونې وچې شوې وې. کلاګانې نړېدلې او دېوالونه یې پر بېخ ناست ول. او بیا مې هماغه له هیبت او دهشت نه ډک زندان یاد ته راغی، شاوخوا مې ونه لیدل. د سپاهي هیبتناکه غږ هم نه اورېدل کېده، خو د تورګل بندي اواز مې تل په غوږونو کې جرنګېده او بیا په همدې سوچونو کې ناڅاپه د یوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وی ویل: کرېزي یې (لیونی یې) او بیا د خپل ژوندانه له وروستي متاع یعنې....

لندن، ۱۰/۳/۱۹۹۹

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته ډګروال بيدار چې د انګړ له دروازې ګوښې ولاړ وو په سترګو کې اشارت وکړ. هدف يې دا وو چې ور نژدې شم او څه راته ووايي. زه هم چې د سربازۍ (سرتېرۍ) په کاليو کې وم ور نژدې شوم. د مامور په څېر مې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وويل:
بېګاه بيا يو لوی د بګ پوخ شو او کورته يې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمر وو چې د لويو څوکيو د ترلاسه کولو لپاره يې مېلمستياوو ته ښه زور ورکړی وو او لګښت يې هم د کارخانې له جيبه کاوه.
هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې ګواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بيت المال د هغه د ساعت تېريو وسيله ده. ما يوازې ورسره د تاييد سر وخوځاوه. همدومره مې وويل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جګړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنګ يو بل ته کوهی وکيني او يو بل له پښو راونيسي او را وی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سړک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازې درلودې چې يوه لويه او بله کوچنۍ وه. لويه دروازه به هروخت تړلې وه. يوازې د خرڅ د لارۍ او د آمرصيب د ګاډي د راتلو په موقع به پيره دار برېته کوله او بيا به برېته ډېره ژر تړل کېدله. له دروازې نه په ننوتلو سره به د سړي سترګې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لګېدلې. هلته چې به يو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به يې په ډېر ځير ځارل. هغه د مرکزي دايرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصيب په دويم پوړ کې کښېناسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته يوه ښه ارته او سوره وره زينه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پرخلاف يوازې آمرصيب پکې نه کښېناست، بلکې آمرصيب يو سکرتر ګوتې هم له ځانه سره په خونه کې کښېنولی وو چې هغه يو عادي سرباز (سرتېری) وو. داسې سرباز چې له پيرې او ګزمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې تورې له برېښ يا په بله مانا د خپل قلم له څوکې يې هر څه خوړل. هغه د معمول پرخلاف د آمرصيب په دفتر کې کار کاوه.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرباز (سرتېرى) چې قد يې نسبتاً ټيټ او لږ څه هډور برېښېده، د سر وېښتان يې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر ارام او د چا خبره د سړې سينې خاوند وو – سرباز هغه څه کولى شول چې نورو نه شول کولى او ان لوى آمرصيب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دورانه پوره زيات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوى انګړ کې پاى ته ورسېده او هره ورځ يا هره اونۍ يا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډګروال بيدار د هغه مړې مړې خبرې، د انګړ په مېنځ کې پېښې او زما د ذهن يو بوړنوونکې کيسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې يخه په ځان احساس کړه وېرې او ترهې به واخېستم. زما دا وېرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو يوازې هغه وخت له دغې وېرې زما ولې سپک شول چې کله د اصلي کيسې په پاى وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصيب خبره کوله.
د لوى آمرصيب چالاکي او زرنګي هم د شيطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو يې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر يو عادي سرباز (سرتېرى) وو په خپل دفتر کې ځاى ورکړى وو. هره ورځ يې نازاوه. دى يوازې سرباز (سرتېرى) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډېرې او ختې يې په مخ کې ډېرى کړې او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصيب هم ورته درناوى درلود او بايد يې لرلى واى. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصيب شخصيت ته خاص پالش ورکاوه او هغه يې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکيو کې يکه تاز ځلېده، دغه راز يې هڅه کوله چې په لويو فرهنګي مجالسو او غونډو کې هم د يوه عالم او فاضل شخصيت په توګه وپېژندل شي – نو ځکه خو سمندر ته خداى ورکړې وه – خولې يې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه يوازې د پيرې او ګزمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنيو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندر يو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به يې مقالې ليکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصيب نوم کېنبل کېده. ځکه چې آمرصيب اړ وو چې له هغه نه پورته لويان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علميت او فضيلت په مقياس اوسنى پوسټ ډېر کوچنى او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.
خو بلې خوا ته نور سرابازان (سرتيري) هم په دغه انګړ کې کېنته پورته کېدل چې په هېڅ شان يې د سمندر نښه نه اېسېدل. د چاپخونې او د ادارې د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېرې په يو لين (کتار) د ټولي د مشر د امر د پرځاى کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په يو لين (کتار) تيارسي درېدل. او کله چې به د ټولي مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب څېره غوره کړه او غلي به ودرېدل. قوماندان به د لين (کتار) مخې ته ګورونې سبب شي چې ډېره موده يې ارام ته پرې نه ښودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

محمد اکبر کرګر　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټولي قومندان چي په ونه منځنی او ښه هډور او د منځني عمر سړی وو هڅه به يې کوله چي په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کي کښېنوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لين (کتار) پر سر غږ کړ:
«هلکو سم ودرېږئ تيار سي شئ ! خبرې وانه ورم.»

او بيا به يې د يو نيم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېتو او موزو پوري خبري پيل کړې او پوره نيم ساعت به يې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لين (کتار) پر سر د قومندان د خبرو په جريان کي به ورو ګونګوسې پيل شو. نيامت (نعمت) چي کلونه کلونه زما د اندېښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به يې د استاد سيفو دا سندره په داسي انداز زمزمه کوله چي ان شونډې به يې رپېدې، ويل به يې:
«ليلا غوټی جان غم نه داري»
او يارمامد به ورسره سم د واره سر راتاو کړ چي:
«غير از رنګ زلف ديګه کار نداري.»

لين (کتار) به له يوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرګوارۍ (!) نه کار اخېسته او ځان به يې په ناګارو کي واچاوه. خو چي حوصله به يې ختمه شوه، نو سم د واره به يې په پټکو پيل وکړ.

هلکو ! لکه چي نه سړي کېږئ؟ قسم مي دې په رب وي چي د اس سره به مو په يوه اخور وتړم.
اقا به ورو وويل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته.»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنايې (اشارې) په اورېدو سره بيا سور سپين شو او په توره منبوکه به يې وويل:
«او مرده... ادم نه شدی؟ مه کتی تو کار دارم.»

خبره دا وه چي هغه زموږ په ټولي کي په خر مشهور وو، او په لاره به هم چي چا خر وليده او دی به هم روان وو، نو روان ملګري به اول څاروي او بيا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چي ګوندې انډيوال دې ګوره ! او بيا به د هغه په اکر کي بدلون راته، خو دا مهال به د قوماندان پټکو هر څه غلي کړل او نيامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. يارمامد به هم ورسره ودرېد. څه به يې ونه ويل، خو چي د قومندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بيا به يې زمزمه کړه:

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الا شا کوکو جان، سرت شال بندازم
الا شا کوکو جان، هر روز نه که دریشی
الا خوبش استی ازی بهتر نمیشی
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو ...
بیا به سملاسي په لین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنګ به هم لکه سور الوان وتښتېد.

په لین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله ځکه وایم چې هغه هره ورځ دې لین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو ځکه خو کله چې د لین (کتار) سر ته د موجوده ګۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خو دا وه چې په ګرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې ډګروال بیدار خو به ورته غابنونه چیچل او ویل به یې: «ده ته ګوره ټوله ورځ ورته لیکنې کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې یې څو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ څو پتیرې کېږي.»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سړو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود. ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څېړه وواهه نو موړي ورته همدومره وویل: «بچیم کار خوب نه کدی !»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخېست او کله به چې په لین (کتار) کې ودرېد، نو د څورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمي ویستل. چا به آمر باله، چا به رئیس او چا به د آمر پنسل پاک ... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو لین (کتار) ته به له خپل دفتر نه نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په ګړندي بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انګړ ورننوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرتله او ماشیندار یې څنګ ته پراته ول. ذره بیني عینکې یې پر سترګو وې د تل په څېر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه وخت راغلې.
ما ویل: خیریت خو دی؟
هغه وویل خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له روغبړ نه یې وروسته زما لاس ټینګ ونیو او یوې خوا ته یې کش کړم. ورو یې راته وویل: یو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته یې پیدا کولی شې ډېره سخته اړه ورته لرم. یا به له تا سره وي ارومرو یې راته پیدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وویل مرمۍ... مرمۍ مې په کار دي. څو دانې مرمۍ مې په کار دي؟

نیامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په یو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جګ او نری او ډنګر هډوکن تن درلود. تل به یې سترګۍ په سترګو اېښې وې. زیات وخت به یې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې ارام او صبرناک سړی وو، شمېرلې خبرې به یې کولې – د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت لیدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندګلوي یوازې د سربازانو (سرتېرو) د لین (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټینګار وکړ نوموړي راته سم حال ونه وایه. همدومره یې وویل له ما نه په پېره کې ورکې شوې دي. قوماندان یې رانه غواړي را سره مرسته وکړه. جزایي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وویل سبا ته به یې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بیا کارخانې ته ورننوتلم. نیامت د پرون په څېر زما لار څارله. یو وار بیا په خندا شو، وې ویل:
خدای دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شریک شې!
ورته مې وویل: غم مه کوه.
له لاسه یې ونیولم یوې ګوښې ته ولاړو. د خپلې تفنګچې مرمۍ مې ورکړې. مننه یې وکړه او بیا له ما جلا شو. له هغه نه په ګوښه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان ګواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بیا نیامت هم په سترګو ونه لید.

نیامت ورک شو او بیا یې چا نوم هم په خوله وانه خیست. په سربازانو (سرتېرو) کې ګونګوسې وو له هماغې شپې زما ذورو د اندېښنو لړۍ پیل شوه. «نیات وتښتېد».
چا به ویل نیامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نیامت د نورو له ذهانو لیرې کېده دومره یې زه ځورولم. هغه شپه – د ګوښه کېدو شپه. د مرمیو ورکړه. مننه او بس تری تم کېدل.
میاشتې میاشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لینونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل – خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې – او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منځ قدی او چاغ چمنډ قوماندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او مونږ په پوره زغم اورېدې. خو بیا د لین (کتار) پر سر چا د لیلا غوټۍ جان سندره د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نیامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وخندوي. نیامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېراوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واره به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغبړ وروستۍ شپه به بیا

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتداعي شوه او ترڅو چې ببرته له هغه ځایه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به یې ځورولم.

د نیامت له تري تم کېدو نه میاشتې میاشتې تېرې شوې د هغه هېڅ پته ونه لګېده. هغه تری تم شو. بیا په پیره کې ونه لیدل شو - اوړی تېر شو منی راغی یخني په زیاتېدو شوه. د ټولي ترخیصونه پیل شول مورډ هر یو ترخیص تر ګوتو کړ - نیامت بیا هم ونه لیدل شو. هغه تری تم وو. خان هم ترخیص تر ګوتو کړ - چکچکې پرې وشوې، هرکلی یې وشو، مبارکي ورکړل شوه او ځېنو کینایي هم وویلې - سمندر هم له تقدیرنامې سره یوځای ترخیص واخېست. ټولو په یو اواز وویل: نوش جان (!) مبارک (!) فتح وظفر مبارک (!)

دوه کاله وروسته کله چې په یوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې مې ذهن ته راتللې - تېرې یادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نویو نیوه، خو د نیامت وروستی روغبړ به چې کله په ذهن راغبرګ شو د واره به یې ټکان راکړ. د سربازۍ د دوران نورې کیسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه کار اخته وو. چاغ چمنډ قومندان او د هغه پټه کی مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډګروال بیدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما یاد ته نه راتللې. یوازې دومره پوهېدلم چې لوی آمرصیب ښه پرمختګ کړی وو او د نویو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره یې اشتها نوره هم زیاته شوې وه.

ما هم په یو دفتر کې کارکاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم - یوه ورځ چې د سهار له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې ته یې تسلیت ورکاوه.

لومړی مې څه ونه ویل، خو اندېښنه مې زیاته شوه او د چوپتیا پوښتنه مې وکړه: نسرین وویل مورډ دوعا کوله. شکېلا ته مو دوعا وکړه.

زه حیران شوم. د څه دوعا؟ پوښتنه مې وکړه:

شکېلا په ژړغوني اواز وویل: دوی ستا د ملګري فاتحه راکوله. زه هک حیران شوم. کوم ملګری؟

هغې وویل: د نیامت فاتحه.

زه ټکنی شوم او سره له دې چې ژبه مې ګونګه کېده له بیا مې وپوښتله: کوم نیامت؟

هغې بیا په ژړا وویل: هغه چې له تا سره یوځای سرتېری وو. هروخت به یې ستا کیسې مورډ ته کولې.

زه حیران پاتې شوم - تا خو ما ته ویلي وو چې هغه تښتېدلی دی.

نه! هغه نه وو تښتېدلی - هغه همداسې ویلي ول چې تا ته همدومره وواېم.

نو هغه کله ومړ؟

هغې وویل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو ... د پردیو د وژنې په جُرم پانسي شو او مور مې د هغه مړی هم ونه لید.

لندن،

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليكوال نور اثار

لنډې کيسې:
۱. شپېږ چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سينده څه سينده بهېږه ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندره ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندره وايي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هېنداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنيز اثار:
۶. غني د شګو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي يادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بايزيد روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دويم چاپ ۲۰۰۲ م
۹. ادبيات او د انسان د ننني نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لويه جرګه او لويې پرېکړې ۲۰۰۳

ژباړنې
۱۱. تروريزم او جګړه له انګليسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتيک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. يو شمېر څېړنيزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوريت فرهنګي پاليسي) له مهدي دعاګوی او استاد الهام سره ګډ کار(۱۳۶۹-۱۳۷۰

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library